

LATVIJAS REPUBLIKAS VALSTS KONTROLE
Ceturtais revīzijas departaments

SKANSTES IELA 13 k-5, RĪGA, LV – 1013
tālr. 67017510, 67017505, fakss 67017673, e-pasts: ceturtais@lrvk.gov.lv

Zemkopības ministrijas
valsts sekretārei
Ķ.cien. D.Lucauas kundzei
Republikas laukumā 2, Rīgā, LV-1981

SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un
izglītības centrs”
valdes priekšsēdētājam
a.god. M.Cimermaņa kungam
Rīgas ielā 34, Ozolnieku nov.,
Jelgavas raj., LV-3018

REVĪZIJAS ZIŅOJUMS

Rīgā

06.11.2009.

Nr.5.1-2-20/2009

**Valsts budžeta līdzekļu piešķiršanas SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs”
izvērtējums, līdzekļu izlietojuma pamatotība un atbilstība nozares dalībnieku vajadzībām**

Saturs

Revīzijas juridiskais pamatojums	3
Revīzijas mērķis	3
Valsts kontroles revidenta atbildība	3
Zemkopības ministrijas un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” atbildība...	3
Revīzijas apjoms.....	3
Kopsavilkums	4
Revidējamās jomas īss raksturojums	5
Revīzijas konstatējumi, secinājumi un ieteikumi	8
1. SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” īstenotie no valsts budžeta un Eiropas Savienības budžeta finansētie pasākumi	8
1.1. Lauku attīstības veicināšanas pasākumu īstenošanā iesaistītās kapitālsabiedrības darbību reglamentējošais tiesiskais ietvars.....	8
1.2. No valsts budžeta dotācijas finansētie pasākumi.....	11
1.2.1. Mazaktīvo lauku teritoriju iedzīvotāju aktivizēšana un mazo saimniecību pārprofilēšana nelauksaimnieciskās, netradicionālas un nišas produktu uzņēmējdarbības attīstībai	16
1.2.2. Lauku saimnieku aizvietotāji Latvijā	19
1.2.3. Lauksaimniecības bruto seguma aprēķināšana.....	24
1.2.4. Latvijas lauku pašvaldībās strādājošo lauku attīstības speciālistu darba nodrošināšana	27
1.3. No valsts budžeta subsīdijām finansētie pasākumi	29
1.4. Valsts lauku tīkla aktivitātes.....	31
1.4.1. Lauku mazo saimniecību pārprofilēšana	33
1.4.2. Lauku saimniecību modernizācija vispārējās darbības stabilizācijai	35
2. SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” aktīvu un izmaksu nodalīšana no valsts budžeta un Eiropas Savienības budžeta finansēto pasākumu īstenošanai	36

Revīzijas juridiskais pamatojums

1. Pamatojoties uz Valsts kontroles likuma 2.pantu un Valsts kontroles Ceturtā revīzijas departamenta 18.05.2009. revīzijas uzdevumu Nr.5.1-2-20/2009, ir veikta likumības revīzija par valsts budžeta līdzekļu piešķiršanas SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs”, vienotais reģistrācijas Nr.40003347699, izvērtējumu, līdzekļu izlietojuma pamatotību un atbilstību nozares dalībnieku vajadzībām.
2. Revīziju veica revīzijas grupas vadītāja valsts revidente Rigonda Kaiko.

Revīzijas mērķis

3. Revīzijas mērķis bija iegūt pārlicību:
  - 3.1. vai Zemkopības ministrija ir izvērtējusi nepieciešamību piešķirt valsts budžeta līdzekļus SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs”;
  - 3.2. vai SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” izpildītie no valsts budžeta finansētie pasākumi atbilst nozares dalībnieku vajadzībām un ir īstenoti, lietderīgi izlietojot valsts budžeta līdzekļus;
  - 3.3. vai SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” ir skaidri nodalījusi resursus un izdevumus no valsts budžeta dotēto pasākumu īstenošanai.

Valsts kontroles revidenta atbildība

4. Valsts kontroles revidente ir atbildīga par revīzijas ziņojumu, kas ir pamatots uz revīzijas laikā iegūtiem revīzijas pierādījumiem.

Zemkopības ministrijas un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” atbildība

5. Zemkopības ministrija un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” ir atbildīgas par normatīvo aktu ievērošanu un revidentei sniegtās informācijas patiesumu.

Revīzijas apjoms

6. Revīzija ir veikta saskaņā ar Latvijas Republikā atzītiem starptautiskajiem revīzijas standartiem. Revīzija ir plānota un veikta tā, lai iegūtu pietiekamu pārlicību par valsts budžeta līdzekļu piešķiršanas nepieciešamību SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs”, līdzekļu izlietojuma pamatotību un atbilstību nozares dalībnieku vajadzībām, kā arī par SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” resursu un izdevumu atbilstošu nodalīšanu no valsts budžeta dotēto pasākumu īstenošanai.
7. Revīzija ir veikta par 2008.gadu un 2009.gada pirmo pusgadu.
8. Revīzija ietvēra pārbaudes un izvērtējumu par:
  - 8.1. nepieciešamību piešķirt valsts budžeta līdzekļus pasākumu īstenošanai tieši SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs”;
  - 8.2. SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” īstenoto no valsts budžeta finansēto pasākumu atbilstību nozares dalībnieku vajadzībām;
  - 8.3. SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” piešķirto valsts budžeta līdzekļu izlietojumu;
  - 8.4. SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” resursu un veikto izdevumu nodalīšanu no valsts budžeta finansēto pasākumu īstenošanai.

Kopsavilkums

9. Lemjot par valsts budžeta finansējuma izlietošanu lauku attīstības veicināšanai, Zemkopības ministrija nepietiekami izvērtē plānoto pasākumu atbilstību nozares dalībnieku vajadzībām, tādējādi nenodrošinot valsts budžeta dotācijas lietderīgu izlietojumu, kā arī nav izvērtējusi un pamatojusi izvēli uzticēt pasākumu īstenošanu un valsts budžeta finansējuma administrēšanu tieši SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs”, ņemot vērā tās pieredzi, resursus, personāla kvalifikāciju un spēju efektīvi īstenot katru pasākumu.
10. Noslēdzot ikgadējus līgumus ar SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” par valsts budžeta mērķdotāciju izlietojumu lauku attīstības veicināšanas pasākumu īstenošanai¹ 2008.gadā Ls 2 629 681 apmērā un 2009.gadā Ls 1 009 461 apmērā, Zemkopības ministrija nav ievērojusi normatīvā akta² prasības par valsts pārvaldes uzdevumu uzdošanu privātpersonai, par privātpersonas izvēles pamatojumu un par līgumā ar privātpersonu iekļaujamajiem nosacījumiem, tādējādi nenodrošinot godīgas konkurences un izmaksu efektivitātes principu piemērošanu.
11. Zemkopības ministrijas veiktā 2008.gadā un 2009.gada pirmajā pusgadā īstenojamo lauku attīstības veicināšanas pasākumu plānošana nav bijusi efektīva un nav nodrošinājusi priekšnosacījumus mērķtiecīgai un sekmīgai no valsts budžeta dotēto pasākumu īstenošanai, rezultātā radot valsts budžeta līdzekļu nelietderīga izlietojuma risku, jo Zemkopības ministrija:
  - 11.1. nav pietiekami izvērtējusi no valsts budžeta dotēto lauku attīstības veicināšanas pasākumu nepieciešamību un atbilstību nozares dalībnieku vajadzībām;
  - 11.2. līgumā ar SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” nav noteikusi pasākumu īstenošanas rezultātā sasniedzamos mērķus un revīzijā pārbaudītajiem pasākumiem „Mazaktīvo lauku teritoriju iedzīvotāju aktivizēšana un mazo saimniecību pārprofilēšana nelauksaimnieciskās, netradicionālas un nišas produktu uzņēmējdarbības attīstībai” (2008.gadā piešķirts valsts budžeta finansējums Ls 225 333 apmērā) un „Lauku saimnieku aizvītotāji Latvijā” (2008.gadā un 2009.gadā piešķirts valsts budžeta finansējums Ls 25 000 apmērā) nav definējusi ilgtermiņa rezultātus;
  - 11.3. nav noteikusi pamatotu no valsts budžeta dotēto lauku attīstības veicināšanas pasākumu īstenošanai nepieciešamo valsts budžeta finansējuma apmēru, jo neizvērtēja iepriekšējā periodā īstenoto pasākumu faktiskās izmaksas.
12. Atšķirībā no valsts budžeta dotētajiem lauku attīstības veicināšanas pasākumiem, Valsts lauku tīkla ietvaros īstenojamo aktivitāšu noteikšanai SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” Zemkopības ministrijas uzdevumā ir veikusi nozares dalībnieku anketēšanu, tādējādi sekmējot Valsts lauku tīkla aktivitāšu atbilstību nozares dalībnieku vajadzībām.
13. Izstrādājot iekšējo normatīvo regulējumu no valsts budžeta dotēto pasākumu īstenošanai, SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” ir veicinājusi vienotu pieeju darbību veikšanai tās struktūrvienībās un darbību izsekojamību, tomēr nav nodrošinājusi tādu valsts budžeta dotēto pasākumu īstenošanas faktisko izdevumu uzskaiti, kas sekmētu pamatotu katra pasākuma finansējuma apmēra plānošanu, jo SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs”:

¹ Likumā par valsts budžetu kārtējam gadam apstiprinātās Zemkopības ministrijas budžeta programmas 22.00.00 „Cilvēkresursu attīstība” apakšprogramma 22.05.00 „Dotācija SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” lauku konsultatīvai un informācijas sistēmai un tālākizglītībai”

² Valsts pārvaldes iekārtas likuma 40.panta pirmā daļa, otrā daļa (panta redakcijā līdz 30.06.2009.), 42.panta pirmā daļa, 45.panta pirmā daļa, trešā daļa, 46.panta 2. un 5.punkts

- 13.1. nav veikusi katra pasākuma ieņēmumu un izdevumu analītisko uzskaiti;
- 13.2. nav nodrošinājusi, ka tās teritoriālās struktūrvienības noteiktajos termiņos iesniedz saturiski kvalitatīvus pasākumu izpildes pārskatus, lai SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs”, sniedzot pārskatus Zemkopības ministrijai, varētu nodrošināt pamatotu informāciju par faktisko pasākuma izpildes gaitu un izlietoto valsts budžeta finansējumu;
- 13.3. Zemkopības ministrijai iesniegtajos aktos par pasākumu rezultatīvo rādītāju izpildi un izlietoto finansējumu ir uzrādījusi pasākuma nodrošināšanai izlietoto summu, kas precīzi atbilst pasākuma plānotajam finansējuma apmēram, kaut arī pasākumu izpildes progress dažādos pārskata periodos bija atšķirīgs.
14. Īstenojot no valsts budžeta dotācijas un subsīdijām finansēto pasākumu „Lauku saimnieku aizvietotāji”, Zemkopības ministrija nav pietiekami izvērtējusi pasākuma nepieciešamību un atbilstību nozares dalībnieku vajadzībām, un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” nav nodrošinājusi piemērotu kandidātu kvalitatīvu atlasībai dalībai pasākumā, un tādējādi daļa no pasākumam piešķirtajiem valsts budžeta līdzekļiem ir izlietoti nelietderīgi, jo:
- 14.1. 2008.gadā un 2009.gada pirmajā pusgadā desmit lauku saimnieku aizvietotāju sagatavošanai un četrus lauku saimnieku aizvietotāju darbības koordinēšanai ir izlietoti Ls 18 500, savukārt lauku saimnieku aizvietošanas pakalpojumi ir sniegti tikai Ls 2485 apmērā;
- 14.2. no organizētās mācības uzsākušajiem 24 lauku saimnieku aizvietotāju pretendentiem mācības sekmīgi ir pabeiguši desmit, turklāt 40% no sagatavotajiem lauku saimnieku aizvietotājiem 2008.gadā un 2009.gada pirmajos septiņos mēnešos nav snieguši lauku saimnieku aizvietotāju pakalpojumus;
- 14.3. lauku saimnieku aizvietotāju pakalpojumus 2008.gadā un 2009.gada pirmajos septiņos mēnešos ir izmantojušas tikai 16 zemnieku saimniecības jeb 0,04% no Latvijā reģistrētajām zemnieku saimniecībām.
15. SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 2008. un 2009.gadā uzdodot no valsts budžeta finansēto pasākumu izpildi gan Lauku attīstības birojiem, gan Lauku konsultāciju birojiem, nav sasniegts 2008.gadā veiktās SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” reorganizācijas mērķis – nodalīt valsts pasūtījumu izpildi un komercpakalpojumu sniegšanu klientiem, kā arī ar šo funkciju veikšanu saistītos resursus un izmaksas.
16. Zemkopības ministrija nav veikusi pietiekamu SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” īstenoto no valsts budžeta dotēto lauku attīstības veicināšanas pasākumu uzraudzību, lai nodrošinātu valsts budžeta līdzekļu efektīvu izlietojumu, jo:
- 16.1. nekontrolē lauku attīstības veicināšanas pasākumu izmaksu atbilstību reālajām tirgus cenām;
- 16.2. revīzijā tika konstatēta galīgo norēķinu par SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” izpildītajiem darbiem veikšana pirms akta par rezultatīvo rādītāju izpildi apstiprināšanas.

Revidējamās jomas īss raksturojums

SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” juridiskais statuss, darbības mērķi un piešķirtais valsts budžeta finansējums

17. SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” kā Latvijas Lauksaimniecības konsultāciju centrs tika izveidots 1991.gadā un līdz 1997.gadam darbojās kā budžeta

iestāde. Saskaņā ar tiesību aktu³ 1997.gadā tika izveidota bezpeļņas organizācija SIA „Latvijas Lauksaimniecības konsultāciju un izglītības atbalsta centrs”, kas 2004.gadā Latvijas Republikas Komercreģistrā tika pārreģistrēta kā SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs”.

18. SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” pamatkapitāls uz 31.12.2008. bija Ls 549 844, ko veidoja 404 kapitāla daļas, vienas daļas nominālvērtība - Ls 1361. 99% SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” pamatkapitāla pieder valstij, 1% - biedrībai „Latvijas Zemnieku federācija”, vienotais reģistrācijas Nr.40008028935. Saskaņā ar normatīvo aktu⁴ valsts kapitāla daļu turētāja SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” ir Zemkopības ministrija.
19. SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” ir šādi pastāvēšanas mērķi⁵:
  - 19.1. veicināt lauku attīstību, paaugstinot lauku uzņēmēju profesionālās un ekonomiskās zināšanas;
  - 19.2. nodrošināt konsultāciju un mācību organizēšanu visos Latvijas rajonos;
  - 19.3. paaugstināt lauku iedzīvotāju konkurētspēju Eiropas Savienībā;
  - 19.4. organizēt Zemkopības ministrijas padotībā esošajās iestādēs strādājošo darbinieku tālākizglītību.
20. SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” statūtos⁶ ir noteikti šādi sabiedrības komercdarbības veidi:
  - 20.1. operācijas ar nekustamo īpašumu;
  - 20.2. datorpakalpojumi un ar datoriem saistītas darbības;
  - 20.3. zinātniskās pētniecības darbs;
  - 20.4. juridiskie, grāmatvedības, auditorpakalpojumi un konsultācijas, konsultāciju sniegšana nodokļu jautājumos, tirgus un sabiedriskās domas izpēte, konsultēšana komercdarbībā;
  - 20.5. arhitektūras un projektēšanas pakalpojumi un konsultācijas;
  - 20.6. tehniskās pārbaudes, mērījumi un analīze;
  - 20.7. reklāma;
  - 20.8. darbaspēka meklēšana un apgādāšana ar personālu;
  - 20.9. citur neklasificēti komercpakalpojumi;
  - 20.10. viesnīcas un restorāni;
  - 20.11. izglītība.
21. SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 2008.gadā ir saņēmusi un 2009.gadā tai ir paredzēts saņemt finansējumu no valsts budžeta kopā Ls 3 030 630 apmērā.

³ Ministru kabineta 07.05.1997. rīkojums Nr.217 „Par bezpeļņas organizāciju sabiedrību ar ierobežotu atbildību „Latvijas Lauksaimniecības konsultāciju un izglītības atbalsta centrs””

⁴ Ministru kabineta 29.04.2003. noteikumu Nr.245 „Zemkopības ministrijas nolikums” 25.8.apakšpunkts

⁵ Atbilstoši kapitālsabiedrības interneta mājaslapā www.llkc.lv norādītajai informācijai

⁶ SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 21.11.2007. statūtu 2.punkts

**SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 2008.gadā saņemtais un
2009.plānotais valsts budžeta finansējums, Ls⁷**

Gads	Dotācijas			Subsīdijas	Valsts lauku tīkla finansējums	Finansējums kapitālsabiedrībai kopā
	Kopā	tajā skaitā lauku pašvaldību speciālistiem	tajā skaitā kapitālsabiedrības rīcībā			
(1)	(2) = (3)+(4)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)=(4)+(5)+(6)
2008.	2 629 681	1 365 056	1 264 625	88 550	172 563	1 525 738
2009.	1 009 461	515 766	493 695	20 000	991 197	1 504 892

SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” struktūra un struktūrvienību darbības veidi

22. SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” augstākā pārvaldes institūcija ir kopsapulce, kura pieņem lēmumus atbilstoši ārējam normatīvajam aktam⁸, tajā skaitā par gada pārskata un peļņas sadales apstiprināšanu, par sabiedrības darbības izbeigšanu, turpināšanu vai reorganizāciju, kā arī par citiem jautājumiem, kuri saskaņā ar likumu vai statūtiem ir nodoti dalībnieku sapulces kompetencē.
23. SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” kopsapulcē revīzijas periodā vienmēr piedalījās Zemkopības ministrijas pārstāvis valsts sekretāra vietnieks un biedrības „Latvijas Zemnieku federācija” pilnvarots pārstāvis.
24. Saskaņā ar SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” statūtiem sabiedrības valdē ir pieci valdes locekļi, kuriem ir vienādas un neierobežotas tiesības pārstāvēt sabiedrību atsevišķi.
25. SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” organizatorisko struktūru veido centrālā administrācija un teritoriālās struktūrvienības (biroji). SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” uz 01.01.2009. strādāja 315 darbinieki: centrālajā administrācijā – 66, Lauku attīstības birojos – 52 un Lauku konsultāciju birojos – 197⁹.
26. SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” centrālajā administrācijā ietilpst atbalsta struktūrvienības un „Zināšanu pārneses centrs”, kuru veido piecas nodaļas: Augkopības nodaļa, Lopkopības nodaļa, Tālākizglītības nodaļa, Ekonomikas nodaļa un Projektu un attīstības nodaļa.
27. 2008.gadā SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” tika veikta iekšējā reorganizācija, lai nodalītu divas SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” darbības funkcijas – komercpakalpojumu sniegšanu klientiem un valsts pasūtījumu izpildi –, kā arī ar šo funkciju veikšanu saistītos resursus un izmaksas.
28. Pamatojoties uz SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” tiesību aktu¹⁰, lai reorganizācijas rezultātā nodrošinātu SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības

⁷ Zemkopības ministrijas un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 13.12.2007. līgums Nr.131207/C-296 (ar 13.08.2008. grozījumiem), 12.01.2009. līgums Nr.120109/C-2 (ar 05.08.2009. grozījumiem), 25.07.2008. līgums Nr.250708/C-103 (ar 29.12.2008. papildu vienošanos, ar 29.01.2009. papildu vienošanos, ar 02.09.2009. grozījumiem, ar 02.09.2009. grozījumiem pie 29.01.2009. papildu vienošanās), Ministru kabineta 22.01.2008. noteikumi Nr.41 „Noteikumi par valsts atbalstu lauksaimniecībai 2008.gadā un tā piešķiršanas kārtību” (spēkā līdz 31.12.2008.), Ministru kabineta 03.02.2009. noteikumi Nr.107 „Noteikumi par ikgadējo valsts atbalstu lauksaimniecībai un tā piešķiršanas kārtību”

⁸ Komerclikuma 210.pants

⁹ SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 2008.gada pārskats (apstiprināts ar SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 27.04.2009. dalībnieku kopsapulces protokolu Nr.1)

¹⁰ SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 14.01.2008. valdes sēdes protokols Nr.1

centrs” valsts funkciju veicēju struktūrvienību darbu, ir izveidotas teritoriālas struktūrvienības – deviņi Lauku attīstības biroji¹¹.

29. Lauku attīstības biroju uzdevumos¹² ir noteikts radīt nepieciešamos priekšnoteikumus lauku uzņēmējdarbības attīstībai, ieviest Zemkopības ministrijas pasūtītus finansētus pasākumus, tajā skaitā nodrošināt lauku konsultatīvās un informācijas apmaiņas sistēmas īstenošanas koordinēšanu, mazaktīvo lauku teritoriju iedzīvotāju aktivizēšanu, motivējot viņus veikt darbības sava dzīves līmeņa uzlabošanai, lauksaimniecības nozares popularizēšanu vispārīglītojošajās skolās, konsultēt lauku uzņēmējus valsts un Eiropas Savienības atbalsta saņemšanas jautājumos.
30. Pamatojoties uz SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” tiesību aktu¹³, lai reorganizācijas rezultātā nodrošinātu SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” komercpakalpojumu struktūrvienību darbu, ir izveidotas teritoriālas struktūrvienības – astoņi Lauku konsultāciju biroji¹⁴.
31. Lauku konsultāciju biroju uzdevumos¹⁵ ir noteikts veicināt lauku uzņēmējdarbību, konsultēt un sniegt pakalpojumus grāmatvedībā, saimniecības ekonomikā, vadībā, augkopībā, lopkopībā, tālākizglītībā, piesaistīt atbalsta programmas, projektus, lai attīstītu sniegto pakalpojumu spektru un kvalitāti.

Revīzijas konstatējumi, secinājumi un ieteikumi

1. SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” īstenotie no valsts budžeta un Eiropas Savienības budžeta finansētie pasākumi

1.1. Lauku attīstības veicināšanas pasākumu īstenošanā iesaistītās kapitālsabiedrības darbību reglamentējošais tiesiskais ietvars

Konstatējumi

32. Saskaņā ar likumu¹⁶ SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” ir paredzēta dotācija lauku konsultatīvai un informācijas apmaiņas sistēmai un tālākizglītībai 2008.gadā Ls 2 629 681, 2009.gadā Ls 1 009 461.
33. Normatīvais akts¹⁷ nosaka Zemkopības ministrijas funkcijas un uzdevumus, tajā skaitā:
  - 33.1. organizēt un koordinēt lauksaimniecības politikas īstenošanu;
  - 33.2. piedalīties lauku attīstības politikas izstrādāšanā un īstenošanā;
  - 33.3. veicināt lauku vides saglabāšanu;
  - 33.4. nodrošināt nozaru politikas īstenošanu ministrijas padotībā esošajās valsts kapitālsabiedrībās, kurās ministrija ir valsts kapitāla daļu turētāja.

¹¹ Dienvidkurzemes, Zemgales, Ziemeļkurzemes, Vidzemes, Austrumvidzemes, Lejasdaugavas, Viduslatvijas, Latgales, Austrumlatgales birojs

¹² Piemēram, SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” Viduslatvijas Lauku attīstības biroja nolikums (apstiprināts SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 29.04.2008. valdes sēdē)

¹³ SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 14.01.2008. valdes sēdes protokols Nr.1

¹⁴ Dienvidkurzemes, Kurzemes, Zemgales, Pierīgas, Vidzemes, Viduslatvijas, Austrumvidzemes, Latgales birojs

¹⁵ Piemēram, SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” Latgales Lauku konsultāciju biroja nolikums (apstiprināts SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 29.04.2008. valdes sēdē)

¹⁶ Likums „Par valsts budžetu 2008.gadam” (ar 17.07.2008. grozījumiem likumā „Par valsts budžetu 2008.gadam”), likums „Par valsts budžetu 2009.gadam” (ar 16.06.2009. grozījumiem likumā „Par valsts budžetu 2009.gadam”)

¹⁷ Ministru kabineta 29.04.2003. noteikumu Nr.245 „Zemkopības ministrijas nolikums” 4.2.,5.2.,5.6. un 6.4.apakšpunkts

34. Normatīvais akts¹⁸ nosaka, ka valsts pārvalde ir pakļauta likumam un tiesībām. Tā darbojas normatīvajos aktos noteiktās kompetences ietvaros. Valsts pārvalde savas pilnvaras var izmantot tikai atbilstoši pilnvarojuma jēgai un mērķim.
35. Valsts pārvaldes funkciju efektīvai izpildei, likumā noteiktajā kārtībā var noslēgt šādus publisko tiesību līgumus valsts pārvaldes jomā: sadarbības līgumu, administratīvo līgumu, deleģēšanas līgumu, līdzdarbības līgumu, kā arī likumā var noteikt citus publisko tiesību līgumu veidus un nosacījumus, kas nav minēti šajā pantā¹⁹.
36. Lai nodrošinātu Zemkopības ministrijas darbības stratēģijas 2007.-2009.gadam virziena „Cilvēkresursu attīstība” 2.apakšmērķa sasniegšanu ar budžeta apakšprogrammas palīdzību un izpildītu stratēģijā noteiktos rezultatīvos rādītājus, Zemkopības ministrija katru gadu noslēdz līgumu ar SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” par valsts pārvaldes uzdevuma veikšanu – pasākumu kompleksu lauku attīstības veicināšanai²⁰.
37. Normatīvo aktu²¹ izpratnē SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” ar 99% valstij un 1% biedrībai „Latvijas Zemnieku federācija” piederošu pamatkapitālu ir privātpersona — privāta kapitālsabiedrība, jo normatīvais akts nosaka:
- 37.1. privātpersona ir fiziskā persona, privāto tiesību juridiskā persona vai šādu personu apvienība;
- 37.2. privātā kapitālsabiedrība ir kapitālsabiedrība, kurā kapitāla daļas vai akcijas pieder valstij vai pašvaldībai un citām personām.
38. Deleģējot valsts pārvaldes uzdevumu privātpersonai, publiskai personai jāievēro šādas normatīvā akta²² prasības:
- 38.1. publiska persona var deleģēt privātpersonai tādu pārvaldes uzdevumu, kas ietver pārvaldes lēmumu pieņemšanu. Šādu pārvaldes uzdevumu var deleģēt vienīgi tad, ja pilnvarotā persona attiecīgo uzdevumu var veikt efektīvāk;
- 38.2. privātpersonai pārvaldes uzdevumu var deleģēt ar likumu, kā arī likumā noteiktajos gadījumos ar publiskas personas orgāna izdotu ārēju normatīvo aktu vai līgumu;
- 38.3. par tiešās pārvaldes iestādes kompetencē esošu pārvaldes uzdevumu deleģēšanu uz laiku līdz trim gadiem lemj Ministru kabineta loceklis, kura padotībā atrodas iestāde, kas slēdz līgumu. Lēmumā par deleģēšanu konstatē deleģēšanas pieļaujamību un reglamentē deleģēšanas noteikumus.
39. Slēdzot deleģēšanas līgumu, jāievēro šādas normatīvā akta prasības²³:
- 39.1. lemjot par pārvaldes uzdevuma deleģēšanu privātpersonai, ņem vērā tās pieredzi, reputāciju, resursus, personāla kvalifikāciju, kā arī citus kritērijus;
- 39.2. līgumā norāda arī:
- 39.2.1. deleģēto pārvaldes uzdevumu un normatīvo aktu, ar kuru attiecīgais uzdevums nodots deleģētāja kompetencē;

¹⁸ Valsts pārvaldes iekārtas likuma 10.panta pirmā daļa

¹⁹ Valsts pārvaldes iekārtas likuma 12.panta pirmā daļa, trešā daļa

²⁰ Likumā par valsts budžetu kārtējam gadam apstiprinātās Zemkopības ministrijas budžeta programmas 22.00.00. „Cilvēkresursu attīstība” apakšprogramma 22.05.00 „Dotācija SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” lauku konsultatīvai un informācijas sistēmai un tālākizglītībai”

²¹ Valsts pārvaldes iekārtas likuma 1.pants, likuma „Par valsts un pašvaldību kapitāla daļām un kapitālsabiedrībām” 1.panta pirmās daļas 6.punkts (panta redakcijā līdz 31.08.2009.)

²² Valsts pārvaldes iekārtas likuma 40.panta pirmā daļa, otrā daļa (panta redakcijā līdz 30.06.2009.), 45.panta pirmā daļa, trešā daļa

²³ Valsts pārvaldes iekārtas likuma 42.panta pirmā daļa, 46.panta 2. un 5.punkts

39.2.2. uzdevuma izpildes kvalitātes novērtējuma kritērijus.

40. Analizējot noslēgto līgumu²⁴ atbilstību deleģēšanas līgumiem noteiktajām ārējā normatīvā akta²⁵ prasībām, revīzijā tika konstatēts, ka:
- 40.1. revīzijas periodā nevienā likumā SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” nebija paredzēts deleģēt valsts pārvaldes uzdevumu - pasākumu kompleksu lauku attīstības veicināšanai;
  - 40.2. saskaņā ar normatīvo aktu²⁶ tikai ar 01.07.2009. tika noteikts, ka Zemkopības ministrija konkrētu pasākumu veikšanu - kultūraugu ražības prognozēšanu, lauksaimniecības statistikas izlases apsekojumu veikšanu un bruto seguma aprēķināšanu par augkopības kultūru un lopu grupām - Valsts pārvaldes iekārtas likumā noteiktajā kārtībā var deleģēt ar līgumu privāto vai publisko tiesību subjektam;
  - 40.3. par tiešās pārvaldes uzdevuma deleģēšanu SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” nebija pieņemts zemkopības ministra lēmums, kurā norādīta deleģēšanas pieļaujamība un reglamentēti deleģēšanas noteikumi.
41. Revīzijas laikā no Zemkopības ministrijas netika saņemti pamatojoši dokumenti, kas apliecina, ka Zemkopības ministrija:
- 41.1. lemjot par pārvaldes uzdevuma deleģēšanu SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs”, ir izvērtējusi tās pieredzi, reputāciju, resursus, personāla kvalifikāciju;
  - 41.2. ir secinājusi, ka SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” var veikt līgumos noteiktos uzdevumus vismaz tikpat efektīvi kā Zemkopības ministrija.
42. Revīzijā tika konstatēts, ka noslēgtajos līgumos²⁷ nav norādīts normatīvais akts, ar kuru deleģētais pārvaldes uzdevums ir nodots Zemkopības ministrijas kompetencē, un nav iekļauti uzdevuma izpildes kvalitātes novērtējuma kritēriji.
43. Saskaņā ar Zemkopības ministrijas sniegto skaidrojumu²⁸ Zemkopības ministrijas uzdevumu deleģēšana privātpersonām notiek, izvērtējot attiecīgo privātpersonu kompetenci un kapacitāti, kā arī tiek izvērtēts, vai attiecīgo uzdevumu izpildītāju nebūtu efektīvāk noteikt publiskā iepirkuma kārtībā. Tā kā valsts ik gadu SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” ir ieguldījusi ievērojamus finanšu līdzekļus – Ls 0,9 milj., bet sākot ar 2006.gadu - Ls 2 milj., iepriekš minētie valsts ieguldījumi un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” ilggadējā pieredze konsultāciju un izglītības jomā par lauku attīstības jautājumiem ir tikuši uzskatīti par pamatu budžeta apakšprogrammas ieviešanas deleģēšanai SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs”.

²⁴ Zemkopības ministrijas un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 13.12.2007. līgums Nr.131207/C-296, Zemkopības ministrijas un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 12.01.2009. līgums Nr.120109/C-2

²⁵ Valsts pārvaldes iekārtas likums

²⁶ Lauksaimniecības un lauku attīstības likuma 13.panta piektā daļa

²⁷ Zemkopības ministrijas un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 13.12.2007. līgums Nr.131207/C-296, Zemkopības ministrijas un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 12.01.2009. līgums Nr.120109/C-2

²⁸ Zemkopības ministrijas 20.08.2009. vēstule Nr.9.2-2/2/3408 Valsts kontrolei „Par informācijas pieprasījumu revīzijas lietā Nr.5.1-2-20/2009”

Secinājumi

44. Zemkopības ministrija nav izvērtējusi SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” pieredzi, reputāciju, resursus, personāla kvalifikāciju, kā arī spēju veikt līgumos²⁹ noteiktos uzdevumus vismaz tikpat efektīvi, kā tos veiktu Zemkopības ministrija.
45. Noslēdzot līgumus³⁰ ar SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” par likumā par valsts budžetu kārtējam gadam paredzēto mērķdotāciju izlietojumu, Zemkopības ministrija nav ievērojusi vairākas normatīvā akta prasības³¹ par publisko tiesību līgumu slēgšanu attiecībā uz valsts pārvaldes uzdevumu uzdošanu privātpersonai, privātpersonas izvēles pamatojumu un līgumā ar privātpersonu iekļaujamajiem nosacījumiem.

Ieteikums

46. Zemkopības ministrijai:
  - 46.1. izvērtēt nepieciešamību piešķirt valsts budžeta dotāciju un noslēgt deleģēšanas līgumu ar SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs”, tajā skaitā ņemot vērā SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” pieredzi, reputāciju, resursus, personāla kvalifikāciju;
  - 46.2. pamatojoties uz veikto izvērtējumu, nodrošināt publisko tiesību līgumu slēgšanu par likumā par valsts budžetu 2010.gadam paredzēto mērķdotāciju izlietojumu atbilstoši normatīvā akta³² prasībām.

1.2. No valsts budžeta dotācijas finansētie pasākumi

Konstatējumi

2008.gads

47. 13.12.2007. starp Zemkopības ministriju un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” tika noslēgts līgums³³ par pasākumu nodrošināšanu 2008.gadā, saskaņā ar kuru SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” bija jāīsteno šādi pasākumi:
  - 47.1. vadlīniju (metodika) par savstarpējās atbilstības prasībām aktualizēšana;
  - 47.2. laukaugu ražību prognozēšanas sistēmas izveide un ikgadējā prognožu sagatavošana;
  - 47.3. lauku konsultatīvās un informācijas apmaiņas sistēmas darbības nodrošināšana lauku pašvaldībās;
  - 47.4. lauku iedzīvotāju informēšana par nacionālajiem un Eiropas Savienības normatīvajiem aktiem un aktualitātēm lauksaimniecības un lauku attīstības jomās zināšanu attīstībai, aptverot visu valsts teritoriju;
  - 47.5. mazaktīvo lauku teritoriju iedzīvotāju aktivizēšana, motivējot viņus veikt darbības sava dzīves līmeņa uzlabošanai, mazo saimniecību pārprofilēšana nelauksaimnieciskās, netradicionālas un nišas produktu uzņēmējdarbības attīstībai;
  - 47.6. lauksaimniecības bruto seguma aprēķināšana;

²⁹ Zemkopības ministrijas un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 13.12.2007. līgums Nr.131207/C-296, Zemkopības ministrijas un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 12.01.2009. līgums Nr.120109/C-2

³⁰ Zemkopības ministrijas un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 13.12.2007. līgums Nr.131207/C-296, Zemkopības ministrijas un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 12.01.2009. līgums Nr.120109/C-2

³¹ Valsts pārvaldes iekārtas likuma 40.panta pirmā daļa, otrā daļa (panta redakcijā līdz 30.06.2009.), 42.panta pirmā daļa, 45.panta pirmā daļa, trešā daļa, 46.panta 2. un 5.punkts

³² Valsts pārvaldes iekārtas likums

³³ Zemkopības ministrijas un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 13.12.2007. līgums Nr.131207/C-296

- 47.7. mācību prakšu un demonstrējumu saimniecību tīkla uzturēšana.
48. Kopējā līguma³⁴ summa ir Ls 2 685 242³⁵, tajā skaitā:
- 48.1. līgumā noteikto iepriekš minēto pasākumu izpildes nodrošināšanai Ls 1 320 186;
- 48.2. Latvijas lauku pašvaldībās strādājošo lauku attīstības speciālistu darba samaksai Ls 1 365 056.
49. Saskaņā ar 13.08.2008. līgumā³⁶ izdarītajiem grozījumiem kopējā līguma summa tika samazināta līdz Ls 2 629 681³⁷, tajā skaitā:
- 49.1. līgumā noteikto pasākumu izpildes nodrošināšanai Ls 1 264 625;
- 49.2. Latvijas lauku pašvaldībās strādājošo lauku attīstības speciālistu darba samaksai Ls 1 365 056.
50. Līgumam³⁸ nav pievienotas pasākumu tāmes ar plānoto izdevumu posteņu atšifrējumu un arī līgumā nav atsauces uz pievienotajām tāmēm.
51. Saskaņā ar Zemkopības ministrijas sniegto skaidrojumu³⁹ SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” Zemkopības ministrijai saskaņošanai iesniedz izvērtas pasākumu tāmes, kas kļūst par līguma neatņemamām sastāvdaļām, kā arī ar to palīdzību ministrija var gūt pārlicību par pasākuma izmaksu atbilstību reālajām tirgus izmaksām.
52. Saskaņā ar līguma⁴⁰ noteikumiem Zemkopības ministrijai SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” katru ceturksni ir jāveic:
- 52.1. avansa maksājums 80% apjomā no vienas ceturktās daļas no līgumā noteikto pasākumu izpildes nodrošināšanai paredzētās summas;
- 52.2. avansa maksājums 100% apjomā no vienas ceturktās daļas no kopējās lauku attīstības speciālistu darba samaksas summas;
- 52.3. galīgais norēķins par iepriekšējā ceturksnī SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” veiktajiem darbiem piecu darbdienu laikā pēc rēķina, apstiprināta akta un atskaites iesniegšanas Zemkopības ministrijas Budžeta un finanšu departamentā.
53. Saskaņā ar līguma⁴¹ noteikumiem:
- 53.1. SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” ir jāiesniedz ceturkšņa atskaite Zemkopības ministrijas Lauku attīstības departamentā līdz ceturkšņa pēdējā mēneša 15.datumam;
- 53.2. Zemkopības ministrijai piecu dienu laikā no ceturkšņa atskaites saņemšanas jāparaksta pieņemšanas akts.

³⁴ Zemkopības ministrijas un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 13.12.2007. līgums Nr.131207/C-296

³⁵ Likums ”Par valsts budžetu 2008.gadam”

³⁶ Zemkopības ministrijas un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 13.12.2007. līgums Nr.131207/C-296

³⁷ Likums „Par valsts budžetu 2008.gadam” (ar 17.07.2008. grozījumiem likumā „Par valsts budžetu 2008.gadam”)

³⁸ Zemkopības ministrijas un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 13.12.2007. līgums Nr.131207/C-296 (ar 13.08.2008. grozījumiem)

³⁹ Zemkopības ministrijas 20.08.2009. vēstule Nr.9.2-2/2/3408 Valsts kontrolei „Par informācijas pieprasījumu revīzijas lietā Nr.5.1-2-20/2009”

⁴⁰ Zemkopības ministrijas un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 13.12.2007. līguma Nr.131207/C-296 (ar 13.08.2008. grozījumiem) 2.3., 2.4., 2.5.apakšpunkts

⁴¹ Zemkopības ministrijas un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 13.12.2007. līguma Nr.131207/C-296 (ar 13.08.2008. grozījumiem) 3.3.2., 3.2.3.apakšpunkts

54. Zemkopības ministrija 2008.gadā norēķinus par avansa maksājumiem ar SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” ir veikusi atbilstoši līguma⁴² noteikumiem.
55. SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” iekšējais tiesību akts⁴³ nosaka, ka visi dokumenti, kas tiek izsūtīti no SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs”, Lauku konsultāciju birojiem vai Lauku attīstības birojiem, tiek reģistrēti pie sekretāres vai par lietvedību atbildīgās personas. Ja nosūtāmais dokuments ir atskaites, līgumi un cita veida dokuments, tad, lai šos dokumentus nosūtītu, ir jāsagatavo pavadvēstule.
56. Revīzijā tika konstatēts, ka ne visos gadījumos ir ievēroti SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” iekšējā tiesību akta⁴⁴ un līguma⁴⁵ noteikumi:
- 56.1. SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” lietvedībā netiek sagatavotas pavadvēstules Zemkopības ministrijai iesniedzamajām ceturkšņa atskaitēm;
- 56.2. SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” akti par rezultatīvo rādītāju izpildi tika apstiprināti Zemkopības ministrijā šādos datumos: par 1.ceturksni - 27.03.2008., par 2.ceturksni - 25.06.2008., par 3.ceturksni - 26.09.2008., par 4.ceturksni - 19.12.2008.;
- 56.3. galīgais norēķins SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” par ceturksnī veiktajiem darbiem tika veikts 31.03.2008., 26.06.2008., 29.09.2008. un attiecīgi 17.12.2008., līdz ar to revīzijā konstatēts, ka galīgais norēķins par SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 2008.gada 4.ceturksnī veiktajiem darbiem tika veikts pirms akta par rezultatīvo rādītāju izpildi apstiprināšanas.
57. Revīzijā tika konstatēts, ka 2008.gadā SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” slēdza līgumus ar Lauku attīstības birojiem par valsts finansēto pasākumu nodrošināšanu un par dažu pasākumu īstenošanu - arī ar Lauku Konsultāciju birojiem, līgumos paredzot katram birojam pasākumu izpildes rezultatīvos rādītājus un finansējumu, kā arī pasākumu izpildes atskaišu iesniegšanas kārtību.
58. Revīzijā tika konstatēts, ka 2008.gadā SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” no valsts budžeta finansēto pasākumu īstenošanai:
- ar Lauku konsultāciju birojiem ir noslēgusi līgumus par:
- 58.1. laukaugu ražību prognozēšanas sistēmas izveidi un ikgadējo prognožu sagatavošanu;
- 58.2. lauku iedzīvotāju informēšanas par nacionālajiem un Eiropas Savienības normatīvajiem aktiem un aktualitātēm lauksaimniecības un lauku attīstības jomā pasākuma šādām aktivitātēm:
- 58.2.1. piena ražošanas interešu grupa;
- 58.2.2. gaļas audzēšanas interešu grupa;
- 58.3. lauksaimniecības bruto seguma aprēķināšanu;
- ar Lauku attīstības birojiem ir noslēgusi līgumus par:
- 58.4. lauku konsultatīvās un informācijas apmaiņas sistēmas darbības nodrošināšanu lauku pašvaldībās;

⁴² Zemkopības ministrijas un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 13.12.2007. līgums Nr.131207/C-296 (ar 13.08.2008. grozījumiem)

⁴³ SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 14.01.2008. Lietvedības instrukcijas 3.4.2.apakšpunkts

⁴⁴ SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 14.01.2008. Lietvedības instrukcijas 3.4.2.apakšpunkts

⁴⁵ Zemkopības ministrijas un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 13.12.2007. līguma Nr.131207/C-296 (ar 13.08.2008. grozījumiem) 2.5.apakšpunkts

58.5. lauku iedzīvotāju informēšanas par nacionālajiem un Eiropas Savienības normatīvajiem aktiem un aktualitātēm lauksaimniecības un lauku attīstības jomā pasākuma šādām aktivitātēm:

58.5.1. informatīvie semināri;

58.5.2. lauksaimniecības nozares popularizēšana vispārizglītojošās skolās;

58.5.3. lauku saimnieku aizvietotāju programma;

58.6. mazaktīvo lauku teritoriju iedzīvotāju aktivizēšana, motivējot viņus veikt darbības sava dzīves līmeņa uzlabošanai, mazo saimniecību pārprofilēšana nelauksaimnieciskās, netradicionālas un nišas produktu uzņēmējdarbības attīstībai.

2009.gads

59. 2009.gada pasākumu īstenošanai noslēgtā līguma⁴⁶ noteikumi paredz Zemkopības ministrijai veikt maksājumus SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” katru mēnesi. Līgumam nav pievienotas tāmes ar plānoto izdevumu posteņu atšifrējumu.
60. Zemkopības ministrija 2009.gada pirmajā pusgadā norēķinus par avansa maksājumiem ar SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” ir veikusi atbilstoši noslēgtā līguma⁴⁷ noteikumiem.
61. Atbilstoši līguma⁴⁸ noteikumiem:
  - 61.1. SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” ir pienākums saskaņot ar Zemkopības ministrijas atbildīgajiem departamentiem ceturkšņa atskaites, nodošanas un pieņemšanas aktu un iesniegt Zemkopības ministrijas Lauku attīstības departamentā līdz ceturkšņa pēdējā mēneša 20.datumam;
  - 61.2. Zemkopības ministrijai norēķins par iepriekšējo ceturksni jāveic pēc SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” pieņemšanas - nodošanas akta par rezultatīvo rādītāju izpildi un atskaites iesniegšanas un apstiprināšanas Zemkopības ministrijas Lauku attīstības departamentā.
62. Revīzijā tika konstatēts, ka pieņemšanas un nodošanas akts par 2009.gada 1.ceturkšņa rezultatīvo rādītāju izpildi ar Zemkopības ministrijas atbildīgajiem departamentiem ir saskaņots 31.03.2009. un par 2009.gada 2.ceturksni – 29.06.2009.
63. 2009.gadā SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” nav noslēgusi līgumus ar Lauku attīstības birojiem, kuri faktiski īsteno šādus no valsts budžeta finansētos lauku attīstības veicināšanas pasākumus:
  - 63.1. lauku konsultatīvās un informācijas apmaiņas sistēmas darbības nodrošināšana lauku pašvaldībās;
  - 63.2. lauku iedzīvotāju informēšana par nacionālajiem un Eiropas Savienības normatīvajiem aktiem un aktualitātēm lauksaimniecības un lauku attīstības jomās, aptverot visu valsts teritoriju.

⁴⁶ Zemkopības ministrijas un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 12.01.2009. līguma Nr.120109/C-2 2.3.apakšpunkts

⁴⁷ Zemkopības ministrijas un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 12.01.2009. līguma Nr.120109/C-2 2.3.apakšpunkts, Zemkopības ministrijas un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 28.01.2009. grozījumu 12.01.2009. līgumā Nr.120109/C-2 5.punkts, Zemkopības ministrijas un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 07.05.2009. grozījumu 12.01.2009. līgumā Nr.120109/C-2 1.punkts

⁴⁸ Zemkopības ministrijas un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 12.01.2009. līguma Nr.120109/C-2 2.4., 3.3.2.apakšpunkts

64. Izskatot Lauku attīstības biroju sagatavotās atskaites par 2009.gada janvāri, februāri un martu, revīzijā netika saņemti pamatoti pierādījumi par to, kā biroju vadītāji iegūst informāciju par birojam 2009.gadā īstenojamiem pasākumiem paredzēto finansējumu, noteiktajiem rezultātīvajiem rādītājiem un par pasākumu izpildes atskaišu iesniegšanas kārtību.
65. Revīzijā tika konstatēts, ka 2009.gadā SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” no valsts budžeta finansēto pasākumu īstenošanai ar Lauku konsultāciju birojiem ir noslēgti līgumi par lauku saimniecību uzskaites datu tīklam (SUDAT) nepieciešamās informācijas sagatavošanu.
66. 05.08.2009. līgumā⁴⁹ tika izdarīti grozījumi, samazinot kopējo līguma summu līdz Ls 1 009 461⁵⁰ un pievienojot līgumam pasākumu izdevumu tāmes ar plānoto izdevumu posteņu atšifrējumu.

Secinājumi

67. Līgumiem⁵¹ starp Zemkopības ministriju un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” nepievienojot izvērstas pasākumu tāmes, Zemkopības ministrija nevarēja gūt pārlicību par pasākuma izmaksu atbilstību reālajām tirgus izmaksām un par valsts budžeta finansēto pasākumu līdzekļu efektīvāko izlietojumu, kā arī plānot pamatotu katram pasākumam nākamajā gadā nepieciešamo valsts budžeta finansējumu.
68. Zemkopības ministrijai nosakot SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” iesniegt ceturkšņa atskaites, nodošanas un pieņemšanas aktu Zemkopības ministrijā līdz ceturkšņa pēdējā mēneša 20.datumam, SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” nav iespējams sniegt pilnīgu informāciju par pasākuma izpildi visā pārskata periodā.
69. SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” nav nodrošinājusi atbilstošu iekšējo kontroli un Zemkopības ministrija nav veikusi pietiekamas uzraudzības darbības attiecībā uz pārskatu sniegšanu un norēķinu veikšanu par valsts budžeta dotēto SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” īstenoto pasākumu izpildi, jo:
  - 69.1. SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” netika sagatavotas pavadvēstules Zemkopības ministrijā iesniedzamajām ceturkšņa atskaitēm, kā to paredz SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” iekšējais tiesību akts⁵²;
  - 69.2. Zemkopības ministrija veica galīgo norēķinu par SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 2008.gada 4.ceturksnī izpildītajiem darbiem pirms akta par rezultatīvo rādītāju izpildi apstiprināšanas, kas neatbilst līguma⁵³ noteikumiem.
70. SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 2008. un 2009.gadā uzdodot no valsts budžeta finansēto pasākumu izpildi gan Lauku attīstības birojiem, gan Lauku konsultāciju birojiem, nav sasniegts 2008.gadā veiktās SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” iekšējās reorganizācijas mērķis – nodalīt valsts pasūtījumu izpildi un komercpakalpojumu sniegšanu klientiem, kā arī ar šo funkciju veikšanu saistītos resursus un izmaksas.

⁴⁹ Zemkopības ministrijas un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 12.01.2009. līgums Nr.120109/C-2

⁵⁰ Likums „Par valsts budžetu 2009.gadam” (ar 16.06.2009. grozījumiem likumā „Par valsts budžetu 2009.gadam”)

⁵¹ Zemkopības ministrijas un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 13.12.2007. līgums Nr.131207/C-296, Zemkopības ministrijas un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 12.01.2009. līgums Nr.120109/C-2

⁵² SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 14.01.2008. Lietvedības instrukcijas 3.4.2.apakšpunkts

⁵³ Zemkopības ministrijas un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 13.12.2007. līguma Nr.131207/C-296 (ar 13.08.2008. grozījumiem) 2.5.apakšpunkts

Ieteikumi

71. Lai nodrošinātu pilnīgas informācijas sniegšanu par valsts budžeta dotēto lauku attīstības veicināšanas pasākumu izpildi visā pārskata periodā, Zemkopības ministrijai izvērtēt iespēju SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” noteikt vēlāku ceturkšņa pārskatu iesniegšanas termiņu.
72. Zemkopības ministrijai veikt pasākumus, lai pilnveidotu kontroli pār Zemkopības ministrijas un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” līgumu par valsts budžeta dotēto lauku attīstības veicināšanas pasākumu īstenošanu noteikumu ievērošanu.

1.2.1. Mazaktīvo lauku teritoriju iedzīvotāju aktivizēšana un mazo saimniecību pārprofilēšana nelauksaimnieciskās, netradicionālās un nišas produktu uzņēmējdarbības attīstībai

Konstatējumi

73. 2008.gadā pasākumam⁵⁴ atbilstoši Zemkopības ministrijas un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” noslēgtajam līgumam bija piešķirts finansējums Ls 260 000⁵⁵, kurš ar līguma grozījumiem tika samazināts līdz Ls 225 333⁵⁶.
74. 2009.gadā pasākumam valsts budžeta finansējums nav piešķirts.
75. Līgumā⁵⁷ pasākumam bija noteikts rezultatīvais rādītājs „pasākumā iesaistītas 360 saimniecības”, bet nebija noteikts pasākuma apraksts, norādot, ka pasākuma saturu saskaņo Zemkopības ministrijā 2008.gada sākumā pēc 2007.gadā sasniegto rezultātu izvērtēšanas.
76. 13.08.2008. izdarot grozījumos noslēgtajā līgumā⁵⁸, tika noteikts rezultatīvais rādītājs „pasākumā iesaistītas 312 saimniecības” un pasākuma aprakstā norādīts, ka pasākums tiek ieviests pēc metodikas, kas apstiprināta Zemkopības ministrijā.
77. SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” izstrādātā pasākuma metodika Zemkopības ministrijā tika apstiprināta 13.03.2008. Tajā ir norādīts:
  - 77.1. pasākuma mērķis;
  - 77.2. pasākuma rezultatīvie rādītāji;
  - 77.3. pasākuma dalībnieki;
  - 77.4. iesaistīto SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” darbinieku pienākumi;
  - 77.5. pasākuma izpildes atskaišu iesniegšanas kārtība.
78. Metodikā⁵⁹ ir noteikts pasākuma mērķis - konsultēt mazo lauku saimniecību īpašniekus, lai motivētu viņus uzsākt vai atbalstīt uzņēmējdarbību.

⁵⁴ Mazaktīvo lauku teritoriju iedzīvotāju aktivizēšana, motivējot viņus veikt darbības sava dzīves līmeņa uzlabošanai, mazo saimniecību pārprofilēšana nelauksaimnieciskās, netradicionālās un nišas produktu uzņēmējdarbības attīstībai

⁵⁵ Zemkopības ministrijas un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 13.12.2007. līgums Nr.131207/C-296

⁵⁶ Zemkopības ministrijas un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 13.08.2008. grozījumi 13.12.2007. līgumā Nr.131207/C-296

⁵⁷ Zemkopības ministrijas un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 13.12.2007. līgums Nr.131207/C-296

⁵⁸ Zemkopības ministrijas un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 13.12.2007. līgums Nr.131207/C-296

79. Metodikā⁶⁰ ir noteikti pasākuma rezultatīvie rādītāji - pasākumā iesaistītas vismaz 360 saimniecības un izstrādāti uzņēmējdarbības plāni vismaz 300 saimniecībām uzņēmējdarbības uzsākšanai vai attīstībai.
80. Revīzijā tika konstatēts, ka SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” izstrādātajā metodikā⁶¹ nav norādīta kārtība, kādā jādokumentē pasākuma norise, piemēram:
- 80.1. iepriekšējā gada sadarbības rezultātu izvērtēšana;
  - 80.2. saimniecību apmeklējumi;
  - 80.3. sniegtās konsultācijas;
  - 80.4. aprēķinu veikšana, saimniecības SVID analīze.
81. Vienīgais pasākuma rezultatīvo rādītāju izpildi pamatojošais dokuments ir izstrādātais uzņēmējdarbības attīstības plāns.
82. Par minētā pasākuma nodrošināšanu SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 2008.gada janvārī slēdza līgumus⁶² ar septiņiem Lauku konsultāciju birojiem un 2008.gada aprīlī ar diviem Lauku attīstības birojiem, līgumā paredzot katra biroja sasniedzamo rezultātu - pasākumā iesaistīto saimniecību skaitu un darba ar vienu saimniecību nodrošināšanai paredzēto finansējumu Ls 686.
83. 2008.gada septembrī par pasākuma nodrošināšanu tika noslēgti līgumi⁶³ ar attiecīgajiem Lauku attīstības birojiem, kas ir Lauku konsultāciju biroju saistību pārņēmēji. Līgumos tika samazināts pasākumā iesaistīto saimniecību skaits un kopējais finansējums pasākuma nodrošināšanai, bet finansējums darba ar vienu saimniecību nodrošināšanai visam gadam Ls 686 netika mainīts.
84. Saskaņā ar noslēgto līgumu⁶⁴ noteikumiem pasākuma atskaišu formas un atskaišu iesniegšanas termiņi tiek noteikti metodikā, kura paredz:
- 84.1. iesniegt ceturkšņa atskaiti, kurā tiek norādīti ceturksnī veiktie pasākumi, atsevišķi aprakstīts progress darbā ar katru saimniecību, nākamajā ceturksnī plānotie pasākumi;
  - 84.2. iesniegt ceturkšņa atskaiti SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 10.06.2008., 10.09.2008. un nobeiguma atskaiti ar pielikumā pievienotiem dokumentāliem apliecinājumiem par rezultatīvo rādītāju izpildi (uzņēmējdarbības plāniem) - līdz 08.12.2008.;
  - 84.3. biroja vadītājam apliecināt atskaites ar parakstu.

⁵⁹ Līguma Nr.141207/C-294 1.pielikuma 5.punktā nosauktā pasākuma „Mazaktīvo lauku teritoriju iedzīvotāju aktivizēšana, motivējot viņus veikt darbības sava dzīves līmeņa uzlabošanai, mazo saimniecību pārprofilēšana nelauksaimnieciskās, netradicionālās un nišas produktu uzņēmējdarbības attīstībai” darba metodika

⁶⁰ Līguma Nr.141207/C-294 1.pielikuma 5.punktā nosauktā pasākuma „Mazaktīvo lauku teritoriju iedzīvotāju aktivizēšana, motivējot viņus veikt darbības sava dzīves līmeņa uzlabošanai, mazo saimniecību pārprofilēšana nelauksaimnieciskās, netradicionālās un nišas produktu uzņēmējdarbības attīstībai” darba metodika

⁶¹ Līguma Nr.141207/C-294 1.pielikuma 5.punktā nosauktā pasākuma „Mazaktīvo lauku teritoriju iedzīvotāju aktivizēšana, motivējot viņus veikt darbības sava dzīves līmeņa uzlabošanai, mazo saimniecību pārprofilēšana nelauksaimnieciskās, netradicionālās un nišas produktu uzņēmējdarbības attīstībai” darba metodika

⁶² Piemēram, SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” un Bauskas Lauku konsultāciju biroja 29.01.2008. līgums Nr.20B, SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” un Vidzemes Lauku attīstības biroja 21.04.2008. līgums Nr.54/12B

⁶³ Piemēram, SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” un Zemgales Lauku attīstības biroja 09.09.2008. grozījumi Nr.1 29.01.2008. līgumā Nr.20B

⁶⁴ Piemēram, SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” un Bauskas Lauku konsultāciju biroja 29.01.2008. līgums Nr.20B, SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” un Vidzemes Lauku attīstības biroja 21.04.2008. līgums Nr.54/12B

85. Revīzijā tika konstatēts, ka:

- 85.1. Lauku attīstības biroju sagatavotās atskaites ne visos gadījumos ir datētas⁶⁵;
- 85.2. SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” iesniegtās atskaites ne visos gadījumos ir apstiprinājis attiecīgā Lauku attīstības biroja vadītājs⁶⁶;
- 85.3. Lauku attīstības biroju iesniegtajās atskaitēs nav norādīts pasākuma nodrošināšanai attiecīgajā ceturksnī izlietotais finansējums;
- 85.4. savukārt SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” Zemkopības ministrijai iesniegtajos aktos par rezultatīvo rādītāju izpildi attiecīgajā ceturksnī⁶⁷ nav norādīts katra pasākuma īstenošanai faktiski izlietotais valsts budžeta finansējums, bet ir uzrādīta summa, kas precīzi atbilst līgumā⁶⁸ norādītajam pasākuma viena ceturkšņa finansējuma apmēram, kaut arī pasākuma izpildes progress dažādos ceturkšņos bija atšķirīgs.

86. Revīzijā tika konstatēts, ka:

- 86.1. 2007.gadā SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” īstenoja no valsts budžeta dotācijas finansēto pasākumu „Mazaktīvo lauku teritoriju iedzīvotāju aktivizēšana” divos virzienos:
  - 86.1.1. pilotprojektā iesaistot tos pašvaldību iedzīvotājus, kuriem ir vēlme mainīt savas dzīves apstākļus;
  - 86.1.2. pilotprojektā konsultējot mazās lauku saimniecības par uzsāktās saimniekošanas attīstīšanu vai par iespējamo saimniecības pārprofilēšanu uzņēmējdarbībai (nelauksaimnieciskā uzņēmējdarbība);
- 86.2. 2008.gadā pasākumā vairs netika iesaistīti pašvaldību iedzīvotāji, bet tikai piemājas un zemnieku saimniecības, kuru gada saimnieciskās darbības apgrozījums, neieskaitot subsīdijas, nepārsniedza Ls 4000;
- 86.3. Zemkopības ministrija 23.01.2008. veica avansa maksājumu saskaņā ar līguma⁶⁹ noteikumiem pirms pasākuma 2007.gada rezultātu izvērtēšanas;
- 86.4. pasākuma metodikā⁷⁰ nav noteikts, ka SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” jāuzrauga, vai un cik lielā mērā pasākuma rezultātā izstrādātie uzņēmējdarbības attīstības plāni tiek īstenoti;
- 86.5. ne SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs”, ne Zemkopības ministrija nav veikusi 2008.gadā veiktā pasākuma rezultatīvo rādītāju analīzi, proti, vai izstrādātie uzņēmējdarbības attīstības plāni tiek īstenoti.

Secinājumi

87. Zemkopības ministrija nebija nodrošinājusi priekšnosacījumus pasākuma „Mazaktīvo lauku teritoriju iedzīvotāju aktivizēšana, motivējot viņus veikt darbības sava dzīves līmeņa

⁶⁵ Piemēram, Austrumlatgales Lauku attīstības biroja, Vidzemes Lauku attīstības biroja atskaite uz 10.09.2008.

⁶⁶ Piemēram, Latgales Lauku attīstības biroja Daugavpils, Krāslavas un Valkas rajonu biroju atskaites uz 10.09.2008.

⁶⁷ SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” akts par rezultatīvo rādītāju izpildi 2008.gada 1.-4.ceturksnī

⁶⁸ Zemkopības ministrijas un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 13.12.2007. līgums Nr.131207/C-296

⁶⁹ Zemkopības ministrijas un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 13.12.2007. līguma Nr.131207/C-296 2.3.apakšpunkts

⁷⁰ Līguma Nr.141207/C-294 1.pielikuma 5.punktā norādītā pasākuma „Mazaktīvo lauku teritoriju iedzīvotāju aktivizēšana, motivējot viņus veikt darbības sava dzīves līmeņa uzlabošanai, mazo saimniecību pārprofilēšana nelauksaimnieciskās, netradicionālas un nišas produktu uzņēmējdarbības attīstībai” darba metodika

uzlabošanai, mazo saimniecību pārprofilēšana nelauksaimnieciskās, netradicionālas un nišas produktu uzņēmējdarbības attīstībai” mērķtiecīgai un sekmīgai īstenošanai un ir palielinājusi valsts budžeta līdzekļu nelietderīga izlietojuma risku, jo:

- 87.1. līgumā⁷¹ ar SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centru” nebija noteikusi pasākumam tādos rezultātos rādītājus, kas nodrošina pasākuma ilgtspēju, t.i., izmērāmus rādītājus, kas apliecina pasākuma mērķa sasniegšanu pēc piešķirtā finansējuma izlietošanas;
- 87.2. veica avansa maksājumu pirms pasākuma ietvaros veicamo aktivitāšu definēšanas;
- 87.3. bija apstiprinājusi pasākuma metodiku⁷², kurā nav norādīta kārtība, kādā jādokumentē pasākuma norise,
par ko liecina arī pasākuma finansēšanas pārtraukšana no 2009.gada.
88. SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” nav nodrošinājusi pietiekamu iekšējo kontroli pār pasākuma atskaišu sagatavošanu atbilstoši iekšējo normatīvo aktu⁷³ prasībām, jo:
  - 88.1. Lauku attīstības biroju atskaitēs nebija norādīts iesniegšanas datums SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs”, tādējādi revīzijā nebija iespējams iegūt pārlicību par atskaišu iesniegšanas termiņu ievērošanu;
  - 88.2. atskaites ne vienmēr bija apliecinātas ar Lauku attīstības biroja vadītāja parakstu.
89. SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” pieeja pasākuma atskaišu sagatavošanā – pasākuma faktisko izmaksu norādīšanā bija formāla, jo:
  - 89.1. Lauku attīstības biroju SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” iesniegtās atskaites un tajās iekļautā informācija netika izmantota, sagatavojot atskaites iesniegšanai Zemkopības ministrijā par SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” rezultātīvo rādītāju izpildi;
  - 89.2. Zemkopības ministrijai iesniegtajos aktos par rezultātīvo rādītāju izpildi attiecīgajā ceturksnī bija uzrādīta pasākuma nodrošināšanai izlietotā summa, kas precīzi atbilst līgumā⁷⁴ norādītajam pasākuma viena ceturkšņa finansējuma apmēram.

1.2.2. Lauku saimnieku aizvietotāji Latvijā

Konstatējumi

90. Lauku saimnieku aizvietotāju sistēmas ieviešana Latvijā tika uzsākta 2007.gadā, piešķirot valsts atbalstu⁷⁵ ar mērķi padarīt pievilcīgākus lauksaimniecības nozares darba apstākļus - dodot iespēju lauku saimniekiem viņu prombūtnē (piemēram, darba nespēja, rehabilitācija, bērna kopšana) nodrošināt saimniecības darbības turpināšanu, izmantojot lauku saimnieku aizvietotāju pakalpojumu.

⁷¹ Zemkopības ministrijas un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 13.12.2007. līgums Nr.131207/C-296 (ar 13.08.2008. grozījumiem)

⁷² Līguma Nr.141207/C-294 1.pielikuma 5.punktā nosauktā pasākuma „Mazaktīvo lauku teritoriju iedzīvotāju aktivizēšana, motivējot viņus veikt darbības sava dzīves līmeņa uzlabošanai, mazo saimniecību pārprofilēšana nelauksaimnieciskās, netradicionālas un nišas produktu uzņēmējdarbības attīstībai” darba metodika

⁷³ Līguma Nr.141207/C-294 1.pielikuma 5.punktā nosauktā pasākuma „Mazaktīvo lauku teritoriju iedzīvotāju aktivizēšana, motivējot viņus veikt darbības sava dzīves līmeņa uzlabošanai, mazo saimniecību pārprofilēšana nelauksaimnieciskās, netradicionālas un nišas produktu uzņēmējdarbības attīstībai” darba metodikas 5.3.apakšpunkts

⁷⁴ Zemkopības ministrijas un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 13.12.2007. līgums Nr.131207/C-296 (ar 13.08.2008. grozījumiem)

⁷⁵ Ministru kabineta 23.01.2007. noteikumi Nr.78 „Noteikumi par valsts atbalstu lauksaimniecībai 2007.gadā un tā piešķiršanas kārtību” (spēkā līdz 31.12.2007.)

91. 2008.gadā Lauku saimnieku aizvietotāju sistēmas ieviešanai atbilstoši Zemkopības ministrijas un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” noslēgtajam līgumam⁷⁶ bija piešķirts finansējums Ls 15 000 un 2009.gadā atbilstoši noslēgtajam līgumam⁷⁷ - Ls 10 000.
92. Līgumā⁷⁸ 2008.gadā īstenojamajam pasākumam bija noteikts rezultatīvais rādītājs „1 programma” un pasākuma apraksts - lauku saimnieku aizvietotāju sagatavošana un lauku saimnieku aizvietotāju datubāzes uzturēšana, praktiskās darbības koordinēšana no SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” Ozolnieku, Preiļu, Valmieras, Madonas, Liepājas un Tukuma birojiem.
93. Līgumā⁷⁹ 2009.gadā īstenojamajam pasākumam bija noteikts rezultatīvais rādītājs „1 sistēmas ieviešana” un pasākuma apraksts - lauku saimnieku aizvietotāju apmācības, darba koordinēšana, datubāzes uzturēšana.
94. Revīzijā tika konstatēts, ka SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” nebija noteikusi pasākuma ietvaros sagatavojamo lauku saimnieku aizvietotāju pretendentu atlases kritērijus, piemēram, prasību pretendentam apliecināt gatavību sniegt lauku saimnieku aizvietotāju pakalpojumus, un dalībai tika akceptēti visi pieteikušies interese.
95. SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 2008.gada martā noslēdza līgumus⁸⁰ par pilotprojekta „Lauku saimnieku aizvietotāji Latvijā” īstenošanu ar Viduslatvijas Lauku attīstības biroju, Ziemeļkurzemes Lauku attīstības biroju un Vidzemes Lauku attīstības biroju. Līgumos minētais finansējums bija paredzēts koordinatoru darba samaksai un darba devēja sociālajam nodoklim, kā arī transporta un sakaru izdevumiem. 2009.gadā līgumi ar Lauku attīstības birojiem par pilotprojekta „Lauku saimnieku aizvietotāji Latvijā” īstenošanu nav noslēgti.
96. Saskaņā ar 2008.gadā noslēgto līgumu⁸¹ noteikumiem:
  - 96.1. Lauku attīstības biroji apņemas:
    - 96.1.1. piedalīties pilotprojekta „Lauku saimniecību aizvietotāji Latvijā” īstenošanā;
    - 96.1.2. izstrādāt un līdz katra nākamā mēneša 15.datumam nosūtīt SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” ikmēneša darba atskaiti, par laika posmu no 2008.gada marta līdz 2008.gada septembrim;
    - 96.1.3. līdz 15.10.2008. izstrādāt un nosūtīt SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” finanšu izlietojuma kopsavilkuma atskaiti, kurā tiek uzrādīti maksājumus apliecinājoša dokumenta rekvizīti (datums, Nr., nosaukums) un summa;

⁷⁶ Zemkopības ministrijas un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 13.12.2007. līgums Nr.131207/C-296 (ar 13.08.2008.grozījumiem)

⁷⁷ Zemkopības ministrijas un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 12.01.2009. līgums Nr.120109/C-2 (ar 28.01.2009. un 07.05.2009. grozījumiem)

⁷⁸ Zemkopības ministrijas un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 13.12.2007. līgums Nr.131207/C-296 (ar 13.08.2008. grozījumiem)

⁷⁹ Zemkopības ministrijas un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 12.01.2009. līgums Nr.120109/C-2 (ar 28.01.2009. un 07.05.2009. grozījumiem)

⁸⁰ SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” un Viduslatvijas Lauku attīstības biroja 11.03.2008. līgums Nr.9B, SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” un Ziemeļkurzemes Lauku attīstības biroja 11.03.2008. līgums Nr.10B, SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” un Vidzemes Lauku attīstības biroja 11.03.2008. līgums Nr.11B

⁸¹ SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” un Viduslatvijas Lauku attīstības biroja 11.03.2008. līguma Nr.9B, SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” un Ziemeļkurzemes Lauku attīstības biroja 11.03.2008. līguma Nr.10B, SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” un Vidzemes Lauku attīstības biroja 11.03.2008. līguma Nr.11B 2.1. un 2.2.apakšpunkts

- 96.2. SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” apņemas laikus informēt Lauku attīstības birojus par pilotprojekta norisi un aktivitātēm un veikt laicīgus norēķinus ar Lauku attīstības birojiem.
97. Atbilstoši noslēgto līgumu⁸² noteikumiem SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” bija jāveic šādi maksājumi:
- 97.1. avansa maksājums 40% apmērā no līguma kopējās summas 10 darbdienu laikā pēc līguma parakstīšanas 11.03.2008.;
- 97.2. avansa maksājums 40% apmērā no līguma kopējās summas 10 darbdienu laikā pēc aprīļa mēneša darba atskaites iesniegšanas pasūtītājam;
- 97.3. galējais maksājums 20% apmērā no kopējās līguma summas 10 dienu laikā pēc septembra mēneša darba atskaites iesniegšanas.
98. Revīzijā tika konstatēts, ka:
- 98.1. SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” ir veikusi maksājumus Viduslatvijas, Ziemeļkurzemes, Vidzemes Lauku attīstības biroju kontos 2008.gada jūlijā 80% apmērā no līguma summas un 2008.gada decembrī 20% apmērā no līguma summas;
- 98.2. uz Lauku attīstības biroju izdevumus apliecināšanu dokumentu kopsavilkuma atskaitēm nav norādīts iesniegšanas datums SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs”, tomēr konstatēts, ka kopsavilkumi ir iesniegti pēc līgumos⁸³ minētā atskaites termiņa 15.10.2008., par ko liecina visu minēto biroju kopsavilkuma atskaitēs iekļautās norādes uz maksājuma uzdevumiem, kas sagatavoti pēc 15.10.2008.⁸⁴;
- 98.3. Viduslatvijas un Vidzemes Lauku attīstības biroju izdevumus apliecināšanu izdevumu kopsavilkuma atskaitē uzrādītās faktisko izdevumu summas precīzi atbilst līgumos⁸⁵ norādītajām plānoto izdevumu summām, bet neatbilst pievienotajos attaisnojuma dokumentos norādītajām summām⁸⁶;
- 98.4. Lauku attīstības biroju izdevumus apliecināšanu dokumentu kopsavilkuma atskaitē kā transporta izdevumu maksājumu apliecināšs dokuments ir norādīts SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” cenrādis un summas, kas precīzi atbilst līgumos⁸⁷ norādītajām summām⁸⁸.

⁸² SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” un Viduslatvijas Lauku attīstības biroja 11.03.2008. līguma Nr.9B, SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” un Ziemeļkurzemes Lauku attīstības biroja 11.03.2008. līguma Nr.10B, SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” un Vidzemes Lauku attīstības biroja 11.03.2008. līguma Nr.11B 3.2., 3.3. un 3.4.apakšpunkts

⁸³ SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” un Viduslatvijas Lauku attīstības biroja 11.03.2008. līguma Nr.9B, SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” un Ziemeļkurzemes Lauku attīstības biroja 11.03.2008. līguma Nr.10B, SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” un Vidzemes Lauku attīstības biroja 11.03.2008. līguma Nr.11B 2.1.10.apakšpunkts

⁸⁴ Piemēram, Ziemeļkurzemes Lauku attīstības biroja 17.10.2008. maksājuma uzdevums Nr.3310, Viduslatvijas Lauku attīstības biroja 17.10.2008. maksājuma uzdevums Nr.3294, Vidzemes Lauku attīstības biroja 20.10.2008. maksājuma uzdevums Nr.3353, 14.11.2008. maksājuma uzdevums Nr.4292

⁸⁵ SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” un Viduslatvijas Lauku attīstības biroja 11.03.2008. līguma Nr.9B, un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” un Vidzemes Lauku attīstības biroja 11.03.2008. līguma Nr.11B 1. pielikums

⁸⁶ Piemēram, Vidzemes Lauku attīstības biroja 20.10.2008. maksājuma uzdevumam Nr.3353 pievienotajā 02.10.2008. rēķinā Nr.86112944006 Ls 6,78, izdevumus apliecināšanu dokumentu kopsavilkumā Ls 10, Viduslatvijas Lauku attīstības biroja 17.10.2008. maksājuma uzdevumam Nr.3294 pievienotajā rēķinā 44951291033 Ls 10,41, izdevumus apliecināšanu dokumentu kopsavilkumā Ls 10

⁸⁷ SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” un Viduslatvijas Lauku attīstības biroja 11.03.2008. līguma Nr.9B, un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” un Vidzemes Lauku attīstības biroja 11.03.2008. līguma Nr.11B 1.pielikums

99. Revīzijā tika konstatēts, ka no SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” organizētās mācības uzsākušajiem 24 lauku saimnieku aizvietotāju pretendentiem⁸⁹ pēc sekmīgas mācību pabeigšanas saskaņā ar Lauku saimnieku aizvietotāju datubāzes datiem Latvijā pašreiz ir desmit lauku saimnieku aizvietotāji:

99.1. 2008.gadā:

99.1.1. no desmit lauku saimnieku aizvietotājiem četri ir snieguši lauku saimnieku aizvietotāju pakalpojumus kopā 411,5 stundas, katrs no sešām līdz 211 stundām;

99.1.2. kopējā lauku saimnieku aizvietotāju nopelnītā summa par aizvietotāju pakalpojumu sniegšanu bija Ls 1234, tajā skaitā Ls 737 ir segti no subsīdiju līdzekļiem⁹⁰;

99.2. 2009.gada janvārī - jūlijā:

99.2.1. no desmit lauku saimnieku aizvietotājiem četri ir snieguši lauku saimnieku aizvietotāju pakalpojumus kopā 417 stundas, katrs no 30 līdz 143 stundām;

99.2.2. kopējā lauku saimnieku aizvietotāju nopelnītā summa par aizvietotāju pakalpojumu sniegšanu ir Ls 1251, tajā skaitā Ls 989 ir segti no subsīdiju līdzekļiem⁹¹.

99.3. no desmit lauku saimnieku aizvietotājiem četri lauku saimnieku aizvietotāji nav snieguši lauku saimnieku aizvietotāju pakalpojumus ne 2008.gadā, ne 2009.gada janvārī – jūlijā.

100.Revīzijā tika konstatēts, ka no Latvijā reģistrētajām 38 014⁹² zemnieku saimniecībām SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” Lauku saimnieku aizvietotāju datubāzē ir informācija par 17 zemnieku saimniecībām (jeb 0,04%), no kurām 2008.gadā un 2009.gada janvārī – jūlijā viena saimniecība nav izmantojusi lauku saimnieku aizvietotāju pakalpojumus, bet pārējās tos izmantojušas no vienas līdz piecām reizēm.

101.SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” Zemkopības ministrijā iesniegtajos aktos par rezultātīvo rādītāju izpildi ir uzrādīta pasākuma nodrošināšanai izlietotā summa 2008.gada 1.ceturksnī Ls 3750, 2.ceturksnī Ls 3750, 3.ceturksnī Ls 3750, 4.ceturksnī Ls 3750, kopā Ls 15 000, kas precīzi atbilst noslēgtajā līgumā⁹³ pasākumam piešķirtajam finansējumam. Līdz ar to revīzijā tika konstatēts, ka Lauku attīstības biroju sagatavotās izdevumus apliecinošu izdevumu kopsavilkuma atskaites netiek izmantotas kā informācijas avots Zemkopības ministrijā iesniedzamo atskaišu sagatavošanai.

102.SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” Zemkopības ministrijā iesniegtajos pieņemšanas un nodošanas aktos par rezultātīvo rādītāju izpildi ir uzrādīta pasākuma nodrošināšanai izlietotā summa: 2009.gada 1.ceturksnī - Ls 2000, 2.ceturksnī - Ls 1500.

⁸⁸ Viduslatvijas Lauku attīstības birojam Ls 1080, Ziemeļkurzemes Lauku attīstības birojam Ls 900, Vidzemes Lauku konsultāciju birojam Ls 900

⁸⁹ Pilotprojekta „Lauku saimnieku aizvietotāji Latvijā” gala pārskats par 2008.gadu

⁹⁰ Ministru kabineta 22.01.2008.noteikumu Nr.41 „Noteikumi par valsts atbalstu lauksaimniecībai 2008.gadā un tā piešķiršanas kārtību” 4.pielikuma „Atbalsts izglītībai, zinātnei un informācijas izplatīšanai” V sadaļas „Atbalsts prakses vietām un lauksaimniecībai, pārtikas, zivkopības un mežsaimniecības nozarei nepieciešamo speciālistu sagatavošanā” (spēkā līdz 31.12.2008.) 103.2.apakšpunkts

⁹¹ Ministru kabineta 03.02.2009. noteikumu Nr.107 „Noteikumi par ikgadējo valsts atbalstu lauksaimniecībai un tā piešķiršanas kārtību 4.pielikuma „Atbalsts izglītībai un zinātnei” III sadaļas „Atbalsts lauku saimnieku aizvietotāju programmai” 21.punkts

⁹² Lursoft datubāzes dati uz 05.10.2009.

⁹³ Zemkopības ministrijas un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 13.12.2007. līgums Nr.131207/C-296 (ar 13.08.2008. grozījumiem)

103. SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” ne visos gadījumos spēja pamatot, ka faktiski ir veiktas darbības, kas ir uzrādītas Zemkopības ministrijā iesniegtajās atskaitēs par pasākuma īstenošanu, piemēram, attiecībā uz:
- 103.1. atskaitēs par 2008.gada 2., 3. un 4.ceturksni uzrādīto, ka turpinās darbs pie pasākuma „Lauku saimnieku aizvietotāju datubāzes” datorprogrammas uzlabošanas un papildināšanas;
  - 103.2. atskaitē par 2009.gada 1.ceturksni uzrādīto, ka veikta elektroniskās datubāzes testēšana.
104. Saskaņā ar SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” atskaiti Zemkopības ministrijai par veiktajiem darbiem 2009.gada 2.ceturksnī SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” ir uzsākta jauno lauku saimnieku aizvietotāju apmācību programmas izstrāde.

Secinājumi

105. Zemkopības ministrija nav pietiekami izvērtējusi pasākuma nepieciešamību un tā atbilstību nozares dalībnieku vajadzībām, un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” nav nodrošinājusi piemērotu kandidātu kvalitatīvu atlasībai dalībai pasākumā, tādējādi daļa no pasākumam piešķirtajiem valsts budžeta līdzekļiem ir izlietoti nelietderīgi, jo:
- 105.1. Zemkopības ministrija nav noteikusi pasākuma īstenošanas rezultātā sasniedzamo mērķi un ir formāli noteikusi pasākuma rezultatīvo rādītāju „1 sistēmas ieviešana”;
  - 105.2. 2008.gadā un 2009.gada pirmajā pusgadā desmit lauku saimnieku aizvietotāju sagatavošanai un četrus lauku saimnieku aizvietotāju darbības koordinēšanai ir izlietoti Ls 18 500, savukārt lauku saimnieku aizvietošanas pakalpojumi ir sniegti tikai Ls 2485 apmērā;
  - 105.3. no organizētās mācības uzsākušajiem 24 lauku saimnieku aizvietotāju pretendentiem mācības sekmīgi ir pabeiguši desmit, turklāt 40% no sagatavotajiem lauku saimnieku aizvietotājiem 2008.gadā un 2009.gada pirmajā pusgadā nav snieguši lauku saimnieku aizvietotāju pakalpojumus;
  - 105.4. tikai 0,04% no Latvijā reģistrētajām zemnieku saimniecībām ir izmantojušas lauku saimnieku aizvietotāju pakalpojumus.
106. SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” nav nodrošinājusi pietiekamu iekšējo kontroli pār pasākuma finanšu izlietojuma kopsavilkuma atskaišu sagatavošanu atbilstoši ar Lauku attīstības birojiem noslēgto līgumu⁹⁴ noteikumiem, jo:
- 106.1. uz Lauku attīstības biroju izdevumus apliecinošu dokumentu kopsavilkuma atskaitēm nav norādīts iesniegšanas datums SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs”, un ir konstatēts, ka kopsavilkuma atskaites ir iesniegtas pēc līgumos minētā atskaites termiņa;
  - 106.2. kopsavilkuma atskaitēs uzrādītās faktisko izdevumu summas precīzi atbilst līgumos⁹⁵ norādītajām plānoto izdevumu summām, bet neatbilst pievienotajos attaisnojuma dokumentos norādītajām summām;

⁹⁴ SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” un Viduslatvijas Lauku attīstības biroja 11.03.2008. līguma Nr.9B, SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” un Ziemeļkurzemes Lauku attīstības biroja 11.03.2008. līguma Nr.10B, SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” un Vidzemes Lauku attīstības biroja 11.03.2008. līguma Nr.11B 2.1.10.apakšpunkts

⁹⁵ SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” un Viduslatvijas Lauku attīstības biroja 11.03.2008. līguma Nr.9B, un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” un Vidzemes Lauku attīstības biroja 11.03.2008. līguma Nr.11B 1.pielikums

- 106.3. kopsavilkuma atskaitēs kā transporta izdevumu maksājumu apliecinošs dokuments ir norādīts SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” cenrādis un summas, kas precīzi atbilst līgumos norādītajām plānoto transporta izdevumu summām.

Ieteikumi

107. Zemkopības ministrijai izvērtēt pasākuma „Lauku saimnieku aizvietotāju sistēmas ieviešana” nepieciešamību no nozares dalībnieku vajadzību viedokļa.
108. Ja pēc pasākuma „Lauku saimnieku aizvietotāju sistēmas ieviešana” nepieciešamības izvērtēšanas Zemkopības ministrija pieņems lēmumu turpināt pasākuma īstenošanu:
- 108.1. SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” izstrādāt lauku saimnieku aizvietotāju pretendentu atlases nosacījumus, lai motivētu dalībai pasākumā pieteikties tādus pretendentes, kas pēc apmācībām sniegtu lauku saimnieku aizvietotāju pakalpojumus;
- 108.2. Zemkopības ministrijai izvērtēt papildu lauku saimnieku aizvietotāju sagatavošanas nepieciešamību;
- 108.3. SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” veikt pasākumus, lai pilnveidotu kārtību, kādā SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” kontrolē Lauku attīstības biroju atskaišu iesniegšanas termiņu un satura atbilstību.

1.2.3. Lauksaimniecības bruto seguma aprēķināšana

Konstatējumi

109. 2008. gadā pasākumam „Lauksaimniecības bruto seguma aprēķināšana” saskaņā ar Zemkopības ministrijas un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” noslēgto līgumu⁹⁶ 72 lauksaimniecības kultūru un lopu grupām bija paredzēts finansējums Ls 122 000, kas atbilstoši līgumā 13.08.2008. izdarītajiem grozījumiem tika samazināts līdz Ls 106 906.
110. 2009. gadā pasākumam saskaņā ar līgumu⁹⁷ bija paredzēts finansējums Ls 67 546, kas atbilstoši 28.01.2009. līgumā izdarītajiem grozījumiem tika samazināts līdz Ls 30 000.
111. Pasākumam ir noteikts rezultatīvais rādītājs:
- 111.1. atbilstoši līgumam⁹⁸ 2008. gadā bruto seguma aprēķināšana 72 lauksaimniecības kultūru un lopu grupām, informatīvā materiāla sagatavošana iespiešanai un pavairošana 2000 eksemplāros, informācijas apkopošana un tās aktualizēšana datubāzē par lauksaimniecības tehnikas cenām, būvniecības cenām un tehnikas pakalpojumu izcenojumiem rajonos;
- 111.2. atbilstoši līgumam⁹⁹ 2009. gadā 72 lauksaimniecības kultūru un lopu grupu bruto seguma aprēķināšana un pavairošana 1000 eksemplāros;
- 111.3. atbilstoši 28.01.2009. līgumā¹⁰⁰ izdarītajiem grozījumiem 72 lauksaimniecības kultūru un lopu grupu bruto seguma aprēķināšana un pavairošana 500 eksemplāros.

⁹⁶ Zemkopības ministrijas un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 13.12.2007. līgums Nr.131207/C-296

⁹⁷ Zemkopības ministrijas un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 12.01.2009. līgums Nr.120109/C-2

⁹⁸ Zemkopības ministrijas un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 13.12.2007. līgums Nr.131207/C-296 (ar 13.08.2008. grozījumiem)

⁹⁹ Zemkopības ministrijas un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 12.01.2009. līgums Nr.120109/C-2

¹⁰⁰ Zemkopības ministrijas un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 12.01.2009. līgums Nr.120109/C-2

- 112.Revīzijā tika konstatēts, ka līgumos¹⁰¹ nav noteikts bruto seguma aprēķina sagatavošanas datums. Lauksaimniecības bruto seguma aprēķins par 2008.gadu SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” mājaslapā tika publiskots 12.10.2009.
- 113.2008.gada janvārī SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” noslēdza līgumus¹⁰² ar astoņiem Lauku konsultāciju birojiem par vairāku valsts budžeta finansēto pasākumu īstenošanu, tajā skaitā, bruto segumu aprēķinu, noslēgtajos līgumos paredzot vienas kultūras vai lopu grupas bruto aprēķina izcenojumu Ls 29.
- 114.Atbilstoši starp SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” un Lauku konsultāciju birojiem noslēgto līgumu¹⁰³ noteikumiem:
- 114.1. SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” jāpārskaita Lauku konsultāciju birojiem darbības nodrošināšanai 2008.gada janvārī un februārī avanss 80% apmērā no vienas divpadsmitās daļas no kopējās līguma summas;
- 114.2.katra nākošā mēneša avansa summa jāaprēķina pēc iepriekšējā mēnesī faktiski padarītā darba, kurš tiek uzrādīts atskaitē;
- 114.3.galīgais norēķins par iepriekšējo ceturksni SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” jāveic pēc darbu izpildes atskaišu saņemšanas un mērķdotāciju saņemšanas no Zemkopības ministrijas.
- 115.Revīzijas laikā SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” nevarēja uzrādīt Lauku konsultāciju biroju 2008.gadā iesniegtās ikmēneša atskaites.
- 116.Pēc 13.08.2008. grozījumu izdarīšanas noslēgtajā līgumā¹⁰⁴ ar Lauku konsultāciju birojiem 2008.gada septembrī noslēgtajās papildu vienošanās¹⁰⁵ pie 2008.gada janvāra līgumiem tika samazināts kopējais pasākuma finansējums un attiecīgi vienas lauksaimniecības kultūras vai lopu grupas bruto aprēķina izcenojums tika noteikts Ls 20.
- 117.SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” un Lauku konsultāciju biroju noslēgtajās papildu vienošanās¹⁰⁶ tika noteikts, ka darbu izpildes atskaites Lauku konsultāciju birojiem jāiesniedz SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” atbilstošo pasākumu metodikā noteiktajos termiņos, kas norādīti līgumu¹⁰⁷ pielikumos. Atbilstoši bruto seguma sagatavošanas metodikai Lauku konsultāciju birojiem informācija par 72 lauksaimniecības kultūru un lopu grupu mainīgajām izmaksām bija jāiesniedz SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” līdz 30.jūnijam un 15.oktobrim.
- 118.Ņemot vērā minētās informācijas saturu un iesniegšanas termiņus, SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” to nevar izmantot, lai sagatavotu Zemkopības ministrijai iesniedzamās atskaites par valsts budžeta dotētā pasākuma izpildes progresu un finansējuma izlietojumu.

¹⁰¹ Zemkopības ministrijas un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 13.12.2007. līgums Nr.131207/C-296 (ar 13.08.2008. grozījumiem), Zemkopības ministrijas un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 12.01.2009. līgums Nr.120109/C-2 (ar 28.01.2009. un 07.05.2009. grozījumiem)

¹⁰²Piemēram, SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” un Valmieras Lauku konsultāciju biroja 15.01.2008. līgums Nr.1B

¹⁰³ Piemēram, SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” un Valmieras Lauku konsultāciju biroja 15.01.2008. līguma Nr.1B 3.3., 3.4.apakšpunkts

¹⁰⁴ Zemkopības ministrijas un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 13.12.2007. līgums Nr.131207/C-296

¹⁰⁵ Piemēram, SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” un Valmieras Lauku konsultāciju biroja 08.09.2008. papildu vienošanās Nr.1 pie 15.01.2008. līguma Nr.1B

¹⁰⁶ Piemēram, SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” un Valmieras Lauku konsultāciju biroja 08.09.2008. papildu vienošanās Nr.1 pie 15.01.2008. līguma Nr.1B 3.5.apakšpunkts

¹⁰⁷ Piemēram, SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” un Valmieras Lauku konsultāciju biroja 15.01.2008. līgums Nr.1B

- 119.SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” Zemkopības ministrijā iesniegtajās 2008.gada ceturkšņa atskaitēs uzrāda nemainīgu informāciju par rezultatīvo rādītāju izpildi (72 lauksaimniecības kultūru un lopu grupas) un izlietoto finansējumu, kas ir identisks saņemtā avansa maksājuma par darbu nodrošināšanu apmēram.
- 120.Arī 2009.gada 1.ceturkšņa un 2.ceturkšņa Zemkopības ministrijā iesniegtajā atskaitē SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” ir norādījusi nemainīgu informāciju par pasākuma rezultatīvo rādītāju izpildi (72 lauksaimniecības kultūru un lopu grupas).

Secinājumi

- 121.Pasākumam „Lauksaimniecības bruto seguma aprēķināšana” noteiktais rezultatīvais rādītājs - 72 lauksaimniecības kultūru un lopu grupas - nedod iespēju SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” sniegt Zemkopības ministrijai informāciju par faktisko pasākuma izpildes progresu pārskata periodā, jo SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” katru ceturksni uzkrāj informāciju par visām 72 lauksaimniecības kultūru un lopu grupām un attiecīgi arī Zemkopības ministrijai iesniegtajos ceturkšņa pārskatos ir norādījusi nemainīgu informāciju par pasākuma rezultatīvo rādītāju izpildi.
- 122.Samazinoties pasākumu īstenošanai piešķirtajam valsts budžeta finansējumam, SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” piemēro atšķirīgu pieeju finansējuma attiecināšanā pasākuma nodrošināšanai, piemēram:
- 122.1.pasākumam „Lauksaimniecības bruto seguma aprēķināšana” nav samazināts veicamo darbu apjoms, bet ir samazināts izcenojums par vienu vienību no Ls 29 līdz Ls 20;
- 122.2.pasākumam „Mazaktīvo lauku teritoriju iedzīvotāju aktivizēšana, motivējot viņus veikt darbības sava dzīves līmeņa uzlabošanai, mazo saimniecību pārprofilēšana nelauksaimnieciskās, netradicionālas un nišas produktu uzņēmējdarbības attīstībai” ir samazināts pasākumā iesaistīto saimniecību skaits, bet nav samazināts izcenojums par vienu saimniecību (skatīt 1.2.1.nodaļu),
- kas liecina par Zemkopības ministrijas nepietiekamu sākotnējo izvērtējumu par pasākuma izpildei nepieciešamajiem finanšu līdzekļiem.
- 123.Zemkopības ministrijai līgumos ar SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” nenosakot konkrētu pasākuma izpildes termiņu, lauksaimniecības bruto seguma aprēķins par iepriekšējo gadu tiek sagatavots tikai kārtējā gada beigās un tādējādi nozares dalībnieki nevar to laikus izmantot pamatotu aprēķinu veikšanai vai nepieciešamo lēmumu pieņemšanai.

Ieteikums

124.Zemkopības ministrijai:

- 124.1. izvērtēt iespēju līgumā noteikt tādu pārskata perioda rezultatīvo rādītāju, kas sniegtu informāciju par faktisko pasākuma „Lauksaimniecības bruto seguma aprēķināšana” izpildes progresu;
- 124.2. izvērtēt iespēju līgumā par valsts budžeta dotēto lauku attīstības veicināšanas pasākumu īstenošanu noteikt tādu pasākuma izpildes termiņu, lai sagatavotais bruto seguma aprēķins par iepriekšējo gadu nozares dalībniekiem vēl būtu aktuāls un izmantojams;
- 124.3. veikt kontroles procedūras, lai pārliecinātos par pasākumam plānoto izdevumu apmēra pamatotību, kā arī par pasākuma īstenošanu ar vismazāko valsts budžeta līdzekļu izlietojumu.

1.2.4. Latvijas lauku pašvaldībās strādājošo lauku attīstības speciālistu darba nodrošināšana

Konstatējumi

125. Tiesību akts¹⁰⁸ nosaka Zemkopības ministrijas, Latvijas Pašvaldību savienības un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” sadarbību Lauku konsultatīvās un informācijas apmaiņas sistēmas izveidē, lai veicinātu Eiropas Savienības tiesību aktos noteikto pārvaldības prasību, labas lauksaimniecības prakses un vides prasību ievērošanu saimniecībās un tādu zināšanu un iemaņu apguvi lauku uzņēmējiem, kas nepieciešamas ekonomiski dzīvotspējīga uzņēmuma vadībai.

126. Saskaņā ar tiesību akta¹⁰⁹ noteikumiem:

126.1. Zemkopības ministrija apņemas nodrošināt finansējumu no valsts budžeta šādā attiecībā:

126.1.1. 20% no kopējās summas saņem SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” par tiesību aktā noteikto saistību izpildi;

126.1.2. 80% no kopējās summas SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” tālāk piešķir līguma saistību izpildei pagastu padomēm, novadu vai pilsētu ar lauku teritoriju domēm darba samaksai ar sociālo nodokli pašvaldību speciālistiem, kā arī pasta, telefona un citu sakaru pakalpojumu samaksai;

126.2. SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” apņemas:

126.2.1. nodrošināt pašvaldību speciālistu apmācību un tālākizglītību;

126.2.2. nodrošināt pašvaldību speciālistus ar darbam nepieciešamajiem informatīvajiem materiāliem;

126.2.3. iesniegt vienu reizi ceturksnī Zemkopības ministrijā atskaites par līgumā starp SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” un pašvaldību noteikto pašvaldību speciālistu darba uzdevumu izpildi;

126.3. Latvijas Pašvaldību savienība apņemas atbalstīt un veicināt pašvaldību speciālistu un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” speciālistu darbu pagastos, motivējot pašvaldības:

126.3.1. pieņemt darbā atbilstīgo speciālistu, uzklusot attiecīgā rajona lauksaimniecības un lauku sabiedrisko organizāciju, kā arī SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” speciālistu viedokli;

126.3.2. nodrošināt speciālista darba vietu, tās aprīkojumu, transportu darba uzdevumu veikšanai, pieeju informatīvajiem resursiem.

127. 2008. un 2009. gadā SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” Lauku konsultāciju biroji noslēdza līgumus¹¹⁰ ar Latvijas pašvaldībām par Lauku konsultatīvās un informācijas sistēmas izveidi, algojot lauku attīstības speciālistu.

128. Noslēgtajos līgumos ir definēts šāds lauku attīstības speciālista darba uzdevums - katru mēnesi informēt lauksaimniekus, lauku uzņēmējus un citus interesentus par šādiem jautājumiem:

¹⁰⁸ Zemkopības ministrijas, Latvijas Pašvaldību savienības un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 31.08.2004. nodomu protokols

¹⁰⁹ Zemkopības ministrijas, Latvijas Pašvaldību savienības un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 31.08.2004. nodomu protokols

¹¹⁰ Piemēram, SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” Bauskas Lauku konsultāciju biroja 09.01.2008. līgums Nr.16/08 ar Bauskas rajona Viesturu pagasta padomi

- 128.1. valsts un Eiropas Savienības atbalsts lauksaimniecībai un lauku attīstībai;
- 128.2. LEADER veida pasākumi;
- 128.3. Valsts lauku tīkla aktualitātes un pasākumi;
- 128.4. dažādu fondu un citu atbalsta veidu piesaistes iespējas.
129. Saskaņā ar Zemkopības ministrijas un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” noslēgtā līguma¹¹¹ noteikumiem Latvijas lauku pašvaldībās strādājošo lauku attīstības speciālistu darba samaksai 2008.gadā bija piešķirts finansējums Ls 1 365 056 apmērā. 2009.gadā šim mērķim tika piešķirts finansējums Ls 921 413, gada laikā to palielinot līdz Ls 1 160 298¹¹².
130. Saskaņā ar normatīvo aktu¹¹³ no 01.07.2009. Latvijas lauku pašvaldībās strādājošo lauku attīstības speciālistu darba samaksai finansējums no valsts dotāciju līdzekļiem netiek piešķirts. Finansējums novadu lauku attīstības speciālistu darba samaksai no 2009.gada septembra līdz decembrim tiek piešķirts no Latvijas Lauku attīstības programmas 2007.-2013.gadam un Rīcības programmas Eiropas Zivsaimniecības fonda atbalsta ieviešanai Latvijā 2007.-2013.gadam atbalsta pasākuma vai prioritārā virziena „Tehniskā palīdzība” līdzekļiem.
131. Revīzijā tika konstatēts, ka:
- 131.1. nebija noteiktas minimālās lauku pašvaldībās strādājošo lauku attīstības speciālistu amatam nepieciešamās zināšanas un prasmes;
- 131.2. kā lauku attīstības speciālisti bija nodarbināti arī, piemēram, šuvējs, celtnieks, frizieris, autovadītājs, pirmsskolas pedagogs, kinomehāniķis u.tml. profesiju pārstāvji;
- 131.3. ne visi lauku attīstības speciālisti spēja nokārtot SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” tālākizglītības pamatapmācību kursu tādos priekšmetos kā „Datorzinības” un „Publiskā runa”:
- 131.3.1. 2008.gada 2.ceturksnī mācībās „Datorzinības” piedalījās 390 dalībnieki, no kuriem 12 dalībnieki ieguva vērtējumu „neieskaitīts”;
- 131.3.2. 2008.gada 4.ceturksnī mācībās „Kvalifikācijas paaugstināšana un zināšanu pārbaude pašvaldības lauku attīstības speciālistiem”, kuras ietvaros tika īstenotas mācību programmas „Datorapmācība” un „Publiskā runa”, piedalījās 489 dalībnieki, no kuriem 48 jeb 9,8% dalībnieku neieguva sekmīgu novērtējumu.
132. Saskaņā ar līgumā¹¹⁴ 02.09.2009. izdarītajiem grozījumiem:
- 132.1. SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” apņemas nodrošināt un koordinēt novadu lauku attīstības speciālistu darbību;
- 132.2. 72 novadu lauku attīstības speciālistu atalgojuma nodrošināšanai 2009.gada septembrī - decembrī SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” ir piešķirts finansējums Ls 69 280.

¹¹¹ Zemkopības ministrijas un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 13.12.2007. līgums Nr.131207/C-296 (ar 13.08.2008. grozījumiem)

¹¹² Zemkopības ministrijas un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 28.01.2009. un 07.05.2009. grozījumi 12.01.2009. līgumā Nr.120109/C-2

¹¹³ 16.06.2009. likums „Grozījumi likumā „Par valsts budžetu 2009.gadam””

¹¹⁴ Zemkopības ministrijas un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 25.07.2008. līgums Nr.250708/C-103

Secinājums

133. Zemkopības ministrijai piešķirot finansējumu lauku attīstības speciālistu darba samaksai, bet nenosakot lauku attīstības speciālista amatam nepieciešamās minimālās zināšanas un prasmes, ne visos gadījumos pašvaldībās kā lauku attīstības speciālisti bija nodarbināti amatam piemērotākie kandidāti un tādējādi nozares dalībniekiem varēja netikt sniegta kvalitatīva informācija par lauku attīstības speciālista kompetencē esošajiem jautājumiem.

Ieteikums

134. SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” sadarbībā ar Zemkopības ministriju izstrādāt novadu lauku attīstības speciālistu amata kandidātu kvalifikācijas prasības, lai nodrošinātu piemērotu novadu lauku attīstības speciālistu atlasī, kas ir viens no novadu lauku attīstības speciālistu pienākumu kvalitatīvas izpildes priekšnosacījumiem.

1.3. No valsts budžeta subsīdijām finansētie pasākumi

Konstatējumi

135. Pamatojoties uz normatīvo aktu¹¹⁵, 2008. gadā tika noslēgts līgums¹¹⁶, saskaņā ar kuru SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” kā valsts subsīdiju saņēmēja apņemas īstenot pilotprojektu „Lauku saimnieku aizvietotāji Latvijā” par līguma kopējo summu Ls 30 500:

135.1. lauku saimnieku aizvietotāju datubāzes uzturēšanai Ls 5500¹¹⁷;

135.2. lauku saimnieku pakalpojuma izmaksu daļējai segšanai Ls 25 000¹¹⁸.

136. Lauku saimnieku aizvietotāju programmai finansējums 2008. gadā tika piešķirts arī no valsts budžeta dotācijas (skatīt 1.2.2. nodaļu).

137. Pamatojot nepieciešamību piešķirt SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” valsts budžeta līdzekļus no vairākiem finansējumu avotiem viena un tā paša pasākuma īstenošanai, Zemkopības ministrija ir sniegusi skaidrojumu¹¹⁹, ka pieejamie finanšu līdzekļi nav pietiekami, lai nodrošinātu lauku saimnieku aizvietotāju sistēmas ieviešanu pilnā apmērā tikai no viena finansējuma avota.

138. Līgumā¹²⁰ tika noteikta avansa maksājumu un gala norēķina veikšanas kārtība, kā arī pārskatu (starp pārskatu un gala pārskata) iesniegšanas kārtība, tajā skaitā norādīts, ka gala pārskats, kas ir apstiprināts Zemkopības ministrijā, un izdevumus apliecinošu dokumentu kopsavilkums ir jāiesniedz Lauku atbalsta dienestā līdz 01.12.2008.

139. Revīzijā netika konstatētas neatbilstības attiecībā uz:

¹¹⁵ Ministru kabineta 22.01.2008. noteikumu Nr.41 „Noteikumi par valsts atbalstu lauksaimniecībai 2008. gadā un tā piešķiršanas kārtību” 4. pielikuma „Atbalsts izglītībai, zinātnei un informācijas izplatīšanai” V sadaļa „Atbalsts prakses vietām un lauksaimniecībai, pārtikas, zivkopības un mežsaimniecības nozarei nepieciešamo speciālistu sagatavošanā” (spēkā līdz 31.12.2008.)

¹¹⁶ Lauku atbalsta dienesta un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 03.03.2008. līgums Nr.030308/S-20

¹¹⁷ Ar 16.12.2008. papildus vienošanos Nr.161208/S474 pie Lauku atbalsta dienesta un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 03.03.2008. līguma Nr.030308/S-20 finansējuma apmērs noteikts Ls 12 000

¹¹⁸ Ar 16.12.2008. papildus vienošanos Nr.161208/S474 pie Lauku atbalsta dienesta un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 03.03.2008. līguma Nr.030308/S-20 finansējuma apmērs noteikts Ls 18 500

¹¹⁹ Zemkopības ministrijas 20.08.2009. vēstule Nr.9.2-2/2/3408 Valsts kontrolei „Par informācijas pieprasījumu revīzijas lietā Nr.5.1-2-20/2009”

¹²⁰ Lauku atbalsta dienesta un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 03.03.2008. līguma Nr.030308/S-20 2.1., 2.2. apakšpunkts

- 139.1. Lauku atbalsta dienesta veiktajiem avansa maksājumiem SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs”;
- 139.2. SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” iesniegtajiem starppārskatiem.
140. Revīzijā tika konstatēts, ka SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” gala pārskatu:
- 140.1. Zemkopības ministrijā iesniedza 20.01.2009.¹²¹;
- 140.2. Lauku atbalsta dienestā iesniedza 10.02.2009.¹²²
141. Kopējā Lauku atbalsta dienesta 2008.gadā SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” pārskaitītā summa saskaņā ar līgumu¹²³ bija Ls 24 400, atbilstoši SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” izdevumus apliecinošu dokumentu kopsavilkumam par subsīdiju izlietojumu faktiskā izdevumu summa bija Ls 12 869, tajā skaitā Ls 12 000 datubāzes uzturēšanai un Ls 869 lauku saimnieku aizvietotāju pakalpojuma izmaksu segšanai 80% apmērā (ar pievienotās vērtības nodokli).
142. Revīzijā tika konstatēts, ka tikai 2,9% no plānotās subsīdiju summas ir veiktās izmaksas lauku saimnieku aizvietotājiem. 2008.gadā neizlietotā subsīdiju summa Ls 11 531 tika pārskaitīta Lauku atbalsta dienestam¹²⁴.
143. Pamatojoties uz normatīvo aktu¹²⁵, 2009.gadā tika noslēgts līgums¹²⁶, saskaņā ar kuru SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” kā valsts subsīdiju saņēmēja apņemas īstenot pilotprojektu „Lauku saimnieku aizvietotāji Latvijā” par līguma kopējo summu Ls 20 000.
144. Līgumā¹²⁷ ir noteikta avansa maksājumu un gala norēķina veikšanas kārtība, kā arī pārskatu iesniegšanas kārtība.
145. Revīzijā netika konstatētas neatbilstības attiecībā uz Lauku atbalsta dienesta veiktajiem avansa maksājumiem SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” iesniegtajiem pārskatiem, izņemot šādu nepilnību - SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” nevarēja 01.05.2009. iesniegt Lauku atbalsta dienestam starppārskatu, jo 27.04.2009. līgums¹²⁸ ir reģistrēts SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” līgumu reģistrācijas reģistrā tikai 15.05.2009.¹²⁹

¹²¹ SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 20.01.2009. vēstule Nr.01-12.1/84

¹²² SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 10.02.2009. vēstule Nr. 01-12.1/118

¹²³ Lauku atbalsta dienesta un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 03.03.2008. līgums Nr.030308/S-20

¹²⁴ SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 16.02.2009. vēstule Nr.01-12.1/155 „Par Pilotprojekta „Lauku saimnieku aizvietotāji Latvijā” finansējumu”

¹²⁵ Ministru kabineta 22.01.2008.noteikumu Nr.41 „Noteikumi par valsts atbalstu lauksaimniecībai 2008.gadā un tā piešķiršanas kārtību” 4.pielikuma „Atbalsts izglītībai, zinātnei un informācijas izplatīšanai” V sadaļa „Atbalsts prakses vietām un lauksaimniecībai, pārtikas, zivkopības un mežsaimniecības nozarei nepieciešamo speciālistu sagatavošanā” (spēkā līdz 31.12.2008.)

¹²⁶ Lauku atbalsta dienesta un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 27.04.2009. līgums Nr.270409/S62

¹²⁷ Lauku atbalsta dienesta un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 27.04.2009. līguma Nr.270409/S62 2.1. un 2.2.apakšpunkts

¹²⁸ Lauku atbalsta dienesta un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 27.04.2009. līgums Nr.270409/S62

¹²⁹ Lauku atbalsta dienesta un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 27.04.2009. līgums Nr.270409/S62 reģistrēts SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” lietvedībā ar Nr.01-11.1/212

146. Pamatojoties uz normatīvo aktu¹³⁰, 2008.gadā tika noslēgts līgums¹³¹, saskaņā ar kuru SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” kā valsts subsīdiju saņēmēja apņemas līdzekļus izlietot SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” ēkas Siguldā, Dārza ielā 2a rekonstrukcijai.

147. Revīzijā netika konstatētas neatbilstības līguma¹³² noteikumu ievērošanā.

Secinājums

148. Zemkopības ministrija nav pietiekami izvērtējusi Lauku saimnieku aizvietotāju programmas ietvaros veicamos pasākumus un to izpildes nodrošināšanai nepieciešamo valsts budžeta finansējuma apmēru, par ko liecina:

148.1. valsts budžeta līdzekļu piešķiršana programmas īstenošanai no diviem finansējuma avotiem;

148.2. valsts budžeta līdzekļu faktiskā izlietojuma nesamērīgais sadalījums 2008.gadā pasākuma administrēšanai un lauku saimnieku aizvietotāju sniegto pakalpojumu apmaksai:

148.2.1. lauku saimnieku aizvietotāju sagatavošanas, lauku saimnieku aizvietotāju datubāzes uzturēšanas un praktiskās darbības koordinēšanas izdevumiem no valsts budžeta dotācijas (skatīt 1.2.2.nodaļu) un subsīdijām kopā izlietojot Ls 27 000;

148.2.2. lauku saimnieku aizvietotāju pakalpojuma izmaksu segšanai no subsīdijām izlietojot tikai Ls 869;

148.3. valsts budžeta līdzekļu plānošana programmai 2009.gadā, neņemot vērā nelielo pieprasījumu pēc lauku saimnieku aizvietotāju pakalpojumiem 2008.gadā.

Ieteikums

149. Ja pēc Lauku saimnieku aizvietotāju programmas nepieciešamības izvērtēšanas, Zemkopības ministrija pieņems lēmumu turpināt programmas īstenošanu (skatīt 1.2.2.sadaļu), Zemkopības ministrijai pamatot nepieciešamību finansēt Lauku saimnieku aizvietotāju programmas ietvaros veicamos pasākumus no valsts budžeta subsīdijām, tajā skaitā nosakot adekvātu valsts budžeta finansējuma apmēru.

1.4. Valsts lauku tīkla aktivitātes

Konstatējumi

150. Normatīvais akts¹³³ nosaka, ka katra Eiropas Savienības dalībvalsts izveido valsts lauku sadarbības tīklu, kas apvieno lauku attīstībā iesaistītās organizācijas un pārvaldes iestādes.

151. Normatīvais akts¹³⁴ nosaka, ka struktūru, kas nepieciešama Regulā¹³⁵ paredzētā valsts lauku tīkla darbības nodrošināšanai, var izveidot kompetentajās valsts iestādēs, vai izvēloties to konkursa kārtībā.

¹³⁰ Ministru kabineta 22.01.2008.noteikumu Nr.41 „Noteikumi par valsts atbalstu lauksaimniecībai 2008.gadā un tā piešķiršanas kārtību” 4.pielikuma „Atbalsts izglītībai, zinātnei un informācijas izplatīšanai” VII sadaļa „Atbalsts tehniskajam atbalstam lauksaimniecība nozarē” (spēkā līdz 31.12.2008.)

¹³¹ Lauku atbalsta dienesta un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 12.12.2008. līguma Nr.121208/S-439 2.1.1.apakšpunkts

¹³² Lauku atbalsta dienesta un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 12.12.2008. līgums Nr.121208/S-439

¹³³ Padomes Regulas (EK) Nr. 1698/2005 (2005.gada 20.septembris) par atbalstu lauku attīstībai no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) 68.pants

152. Saskaņā ar normatīvo aktu¹³⁶, Regulā¹³⁷ paredzētās struktūras - Valsts lauku un zivsaimniecības sadarbības tīkla sekretariāta - pienākumus veic SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs”.
153. Valsts lauku tīklam ir noteikti šādi mērķi¹³⁸: lauku attīstībā iesaistīto institūciju, iestāžu un nevalstisko organizāciju informācijas apmaiņa, lauku attīstības veicināšanas pasākumu pieredzes pārņemšana un tālāka izplatīšana, sabiedrības informēšana par lauku attīstības pasākumu lomu un nozīmi.
154. Lai nodrošinātu sekmīgu Valsts lauku tīkla darbību, SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” kā Valsts lauku tīkla sekretariāts pēc priekšlikumu apkopošanas izstrādā Rīcības programmas 2009.-2013. gadam projektu un ikgadējo rīcības plāna projektu, kā arī koordinē programmas īstenošanu un tehnisko nodrošinājumu¹³⁹.
155. Saskaņā ar noslēgto līgumu¹⁴⁰ 2008. gada otrajā pusgadā Valsts lauku tīkla sekretariāta izveides un darbības nodrošināšanai bija apstiprināts finansējums Ls 198 847, līguma kopējā summa laika periodā līdz 2011. gadam - Ls 918 910. Saskaņā ar līgumu¹⁴¹ 2008. gada otrajā pusgadā Valsts lauku tīkla sekretariāta darbības nodrošināšanai finansējums SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” tika samazināts līdz Ls 172 563.
156. Atbilstoši līguma¹⁴² noteikumiem SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” tika noteikti vairāki pienākumi, tajā skaitā:
- 156.1. izveidot Valsts lauku tīkla sekretariātu, nodrošinot tā darbību ar profesionālu un kvalificētu personālu un attiecīgu aprīkojumu;
  - 156.2. izstrādāt Rīcības programmas projektu un iesniegt Valsts lauku tīkla Sadarbības padomē apstiprinātās Rīcības programmas īstenošanu.
157. Lai veicinātu Valsts lauku tīkla izvirzītā mērķa - sekmēt lauku attīstībā iesaistīto organizāciju un pārvaldes iestāžu aktīvu līdzdalību Lauku attīstības programmā, veidojot vidi koordinētām darbībām lauku attīstības politikas īstenošanā - sasniegšanu, Valsts lauku tīkla sekretariātam sadarbībā ar Valsts lauku tīkla dalīborganizācijām un institūcijām jānodrošina Valsts lauku tīklam definēto uzdevumu īstenošana¹⁴³.
158. Revīzijā tika konstatēts, ka Valsts lauku tīkla sekretariāts saskaņā ar tiesību aktā noteikto¹⁴⁴ ir veicis lauku iedzīvotāju, lauksaimniecības organizāciju anketēšanu un to

¹³⁴ Komisijas Regulas (EK) Nr.1974/2006 (2006. gada 15.decembris) ar ko paredz sīki izstrādātus piemērošanas noteikumus Padomes Regulai (EK) Nr. 1698/2005 par atbalstu lauku attīstībai no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) 41.pants

¹³⁵ Padomes Regulas (EK) Nr. 1698/2005 (2005.gada 20.septembris) par atbalstu lauku attīstībai no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) 68.pants

¹³⁶ Ministru kabineta 17.04.2007. noteikumu Nr.268 „Kārtība, kādā administrē un uzrauga Eiropas Savienības atbalstu lauksaimniecībai, lauku un zivsaimniecības attīstībai, kā arī kārtība, kādā publicē informāciju par atbalsta saņēmējiem 25.¹punkts (spēkā līdz 29.06.2009.)

¹³⁷ Padomes Regulas (EK) Nr. 1698/2005 (2005. gada 20.septembris) par atbalstu lauku attīstībai no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA)

¹³⁸ Atbilstoši Valsts lauku tīkla interneta mājaslapā www.laukutikls.lv norādītajai informācijai

¹³⁹ Atbilstoši Valsts lauku tīkla interneta mājaslapā www.laukutikls.lv norādītajai informācijai

¹⁴⁰ Zemkopības ministrijas un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 25.07.2008. līgums Nr.250708/C-103

¹⁴¹ Zemkopības ministrijas un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 25.07.2008. līgums Nr.250708/C-103 (ar 29.12.2008. papildu vienošanos)

¹⁴² Zemkopības ministrijas un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 25.07.2008. līgums Nr.250708/C-103

¹⁴³ Valsts lauku tīkla Rīcības programma 2009.-2013.gadam, apstiprināta 06.11.2008. Valsts lauku tīkla Sadarbības padomes sēdē

¹⁴⁴ Valsts lauku tīkla Sadarbības padomes 18.12.2008. sēdes protokols Nr.6

ieteikumu un vajadzību analīzi un ir sniedzis priekšlikumus par Rīcības programmas 2009.-2013.gadam 2009.gada aktivitātēm, kuras tika apstiprinātas 22.01.2009.¹⁴⁵

159. Atbilstoši noslēgtās vienošanās¹⁴⁶ noteikumiem finansējums Valsts lauku tīkla Rīcības programmas 2009.-2013.gadam darba plāna 2009.gadam ieviešanai ir Ls 695 000.

160. Līgumā¹⁴⁷ ir noteikta pārskatu iesniegšanas un maksājumu veikšanas kārtība, tajā skaitā ir norādīts, ka:

160.1. SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” pārskats par izlieto finansējumu un parakstīts nodošanas pieņemšanas akts un rēķins par katra gada 1., 2., 3.ceturksni jāiesniedz Zemkopības ministrijā līdz nākamā mēneša 5.datumam pēc attiecīgā ceturkšņa beigām;

160.2. katram ceturksnim noslēdzoties, Zemkopības ministrijai pēc SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” iesniegtā pārskata par uzdevuma izpildi saņemšanas apstiprināt vai iesniegt pamatotus iebildumus (rakstveidā, divu darbdienu laikā) un norādījumus par nepieciešamajiem papildinājumiem tālākai darbībai.

161. Revīzijā netika konstatētas neatbilstības attiecībā uz līgumu¹⁴⁸ noteikumu ievērošanu par pārskatu iesniegšanu un maksājumu veikšanu, izņemot 2009.gada 2.ceturksni, kad SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” izpildīto darbu pieņemšanas – nodošanas akts Nr.4 par 2009.gada 2.ceturksni bija parakstīts 07.09.2009., proti, divus mēnešus vēlāk par noteikto termiņu.

Secinājumi

162. Zemkopības ministrija, pirms līguma¹⁴⁹ noslēgšanas uzdodot SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” veikt nozares dalībnieku anketēšanu, lai tās rezultātā iegūto informāciju izmantotu Valsts lauku tīkla īstenojamo aktivitāšu noteikšanai, ir sekmējusi Valsts lauku tīkla aktivitāšu atbilstību nozares dalībnieku vajadzībām.

163. Zemkopības ministrijai nesniedzot iebildumus par SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” iesniegto pārskatu līgumā¹⁵⁰ norādītajā termiņā, nav ievēroti līguma noteikumi, kas norāda uz Zemkopības ministrijas nepietiekamu iekšējo kontroli.

Ieteikums

164. Zemkopības ministrijai veikt pasākumus, lai pilnveidotu Valsts lauku tīkla sekretariāta darbības nodrošināšanai noslēgto līgumu noteikumu izpildes kontroli.

1.4.1. Lauku mazo saimniecību pārprofilēšana

Konstatējumi

¹⁴⁵ Ar Zemkopības ministrijas 31.01.2008. rīkojumu Nr.12 un 07.03.2007. rīkojumu Nr.54 izveidotās komisijas 05.12.2008. sēdes protokols Nr.10, ar Zemkopības ministrijas 31.01.2008. rīkojumu Nr.12 izveidotās komisijas 22.01.2009. sēdes protokols Nr.1

¹⁴⁶ Zemkopības ministrijas un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 03.04.2009. vienošanās par Valsts lauku tīkla Rīcības programmas 2009.-2013.gadam darba plāna 2009.gadam izpildi

¹⁴⁷ Zemkopības ministrijas un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 25.07.2008. līguma Nr.250708/C-103 2.11., 3.5.1.apakšpunkts

¹⁴⁸ Zemkopības ministrijas un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 25.07.2008. līgums Nr.250708/C-103, Zemkopības ministrijas un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 03.04.2009. vienošanās par Valsts lauku tīkla Rīcības programmas 2009.-2013.gadam darba plāna 2009.gadam izpildi

¹⁴⁹ Zemkopības ministrijas un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 25.07.2008. līgums Nr.250708/C-103

¹⁵⁰ Zemkopības ministrijas un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 25.07.2008. līgums Nr.250708/C-103

165. Valsts lauku tīkla aktivitātei „Lauku mazo saimniecību pārprofilēšana” ir noteikts rezultatīvais rādītājs „72 saimniecības un sagatavoti uzņēmējdarbības plāni”¹⁵¹, aktivitātes uzsākšanas periods 2009.gada 2.ceturksnis.
166. Zemkopības ministrijā ar tiesību aktu¹⁵² tika apstiprināts aktivitātes mērķis - sagatavot pusnaturālās saimniecības Lauku attīstības programmas pasākumu ieviešanai, kā arī aktivitātes apraksts - aktivitātes ietvaros tiek plānots darbs grupās, kur apgūst ekonomikas un grāmatvedības pamatus, individuālais darbs pie saimniecības uzņēmējdarbības plānošanas kopā ar speciālistiem, pieredzes apmaiņas brauciens uz saimniecībām, kas nodarbojas ar netradicionālo lauksaimniecību vai ir uzsākuši nelauksaimniecisko uzņēmējdarbību.
167. Revīzijā tika konstatēts, ka SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” aktivitātes īstenošanu 2009.gada 2.ceturksnī nav uzsākusi, bet ir izstrādājusi metodiku „Valsts lauku tīkla pasākumu ietvaros notiekošā pasākuma „Lauku mazo saimniecību pārprofilēšana” darba metodika”.
168. Atbilstoši metodikas¹⁵³ nosacījumiem aktivitātē tiek iesaistītas saimniecības, kas atbilst šādiem kritērijiem:
- 168.1. ir fiziska vai juridiska persona, kas nodarbojas ar lauksaimniecisko ražošanu;
  - 168.2. vēlas pieteikties Lauku attīstības programmas 2007.-2013.gadam pasākumiem;
  - 168.3. turpinās nodarboties ar saimniecisko darbību arī turpmāk (vismaz piecus gadus pēc Lauku attīstības programmas 2007.-2013.gadam pasākuma īstenošanas).
169. Nosacījums - turpināt nodarboties ar saimniecisko darbību vismaz piecus gadus pēc Lauku attīstības programmas 2007.-2013.gadam pasākuma īstenošanas ir viena no saistībām pretendentiem, slēdzot līgumu par atbalsta saņemšanu Lauku attīstības programmas 2007.-2013.gadam pasākuma īstenošanai.
170. Revīzijā tika konstatēts, ka SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” izstrādātajā metodikā¹⁵⁴ nav noteikts, kā SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs”:
- 170.1. pārliedzinās par aktivitātei noteiktā mērķa - sagatavot pusnaturālās saimniecības Lauku attīstības programmas pasākumu ieviešanai - sasniegšanu;
  - 170.2. gūst pārliedzību par aktivitātes dalībnieku atbilstību noteiktajiem atlases kritērijiem, konkrēti, ka saimniecības nodarbojas ar saimniecisko darbību vismaz piecus gadus pēc pasākuma īstenošanas.

Secinājumi

171. Zemkopības ministrija Valsts lauku tīkla aktivitātei „Lauku mazo saimniecību pārprofilēšana” nav noteikusi ilgtspējīgu rezultatīvo rādītāju, tādējādi pastāv risks, ka, izpildot pašreiz noteikto rezultatīvo rādītāju - sagatavojot uzņēmējdarbības plānus, bet neuzraugot to īstenošanu, valsts budžeta līdzekļi var tikt izlietoti nelietderīgi.
172. SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” nenosakot, kā tiks izvērtēta aktivitātes dalībnieku atbilstība noteiktajiem atlases kritērijiem, pastāv risks, ka SIA

¹⁵¹ Zemkopības ministrijas un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 03.04.2009. vienošanās par Valsts lauku tīkla Rīcības programmas 2009.-2013.gadam darba plāna 2009.gadam izpildi

¹⁵² Ar Zemkopības ministrijas 31.01.2008. rīkojumu Nr.12 un 07.03.2007. rīkojumu Nr.54 izveidotās komisijas 05.12.2008. sēdes protokols Nr.10

¹⁵³ SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 03.07.2009. Valsts lauku tīkla pasākumu ietvaros notiekošā pasākuma „Lauku mazo saimniecību pārprofilēšana” darba metodika

¹⁵⁴ SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 03.07.2009. Valsts lauku tīkla pasākumu ietvaros notiekošā pasākuma „Lauku mazo saimniecību pārprofilēšana” darba metodika

„Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” nevarēs pārliecināties par atlases dalībnieku atbilstību metodikā noteiktajiem kritērijiem.

Ieteikumi

173. Zemkopības ministrijai, slēdzot līgumu ar SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs”, Valsts lauku tīkla aktivitātei „Lauku mazo saimniecību pārprofilēšana” noteikt ilgtspējīgus rezultātīvos rādītājus.
174. SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” precizēt Valsts lauku tīkla aktivitātes „Lauku mazo saimniecību pārprofilēšana” darba metodiku, izvērtējot, vai darba metodikā ir pamatoti kā vienu no aktivitātes dalībnieku atlases kritērijiem noteikt prasību turpināt nodarboties ar saimniecisko darbību vismaz piecus gadus pēc Lauku attīstības programmas 2007.-2013.gadam pasākuma īstenošanas.

1.4.2. Lauku saimniecību modernizācija vispārējās darbības stabilizācijai

175. Valsts lauku tīkla aktivitātei „Lauku saimniecību modernizācija vispārējās darbības stabilizācijai” ir noteikts rezultatīvais rādītājs „75 saimniecības”¹⁵⁵.
176. Zemkopības ministrijā ar tiesību aktu¹⁵⁶ ir apstiprināts aktivitātes mērķis - konsultēt lauku saimniecības, lai nodrošinātu uzņēmumu dzīvotspēju un uzlabotu saimniecību vispārējo darbību, kā arī aktivitātes apraksts - aktivitātes ietvaros tiek veikta saimniecības darbības kopējā analīze, stratēģisko attīstības virzienu izvērtēšana, izstrādāti priekšlikumi saimniecību dzīvotspējas uzlabošanai, produkcijas pašizmaksas samazināšanai un patērēto resursu optimizācijai saimniecībās, lai saimniecības varētu izmantot Lauku attīstības programmas 2007.-2013.gadam pasākumu līdzekļus.
177. Revīzijā tika konstatēts, ka par ražošanas plānu izstrādi saimniecībām, kas pieteikušās dalībai aktivitātē „Lauku saimniecību modernizācija vispārējās darbības stabilizācijai”, SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” ir noslēgusi līgumus¹⁵⁷ ar Lauku konsultāciju birojiem. Saskaņā ar noslēgto līgumu noteikumiem Lauku konsultāciju birojiem tiek ieskaitīts avanss Ls 750 viena ražošanas plāna izstrādei. Pēc ražošanas plāna sagatavošanas SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” un Lauku konsultāciju biroji sagatavo darbu nodošanas pieņemšanas aktu, pamatojoties uz kuru tiek veikti gala norēķini.
178. Revīzijā tika konstatēts, ka no 2009.gada 2.ceturksnī Lauku konsultāciju biroju sagatavotajiem ražošanas plāniem vienā gadījumā pieņemšanas nodošanas aktā¹⁵⁸ norādītā summa par ražošanas plāna izstrādi ir par Ls 1322 mazāka nekā SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” kopsavilkumā par izstrādātajiem ražošanas plāniem laika periodā līdz 30.06.2009. norādītā un Lauku konsultāciju birojam pārskaitītā summa¹⁵⁹.

Secinājums

179. Nesalīdzinot datus kopsavilkumos par izstrādātajiem ražošanas plāniem un pieņemšanas nodošanas aktos, kā rezultātā SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” ir

¹⁵⁵ Zemkopības ministrijas un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 03.04.2009. vienošanās par Valsts lauku tīkla Rīcības programmas 2009.-2013.gadam darba plāna 2009.gadam izpildi

¹⁵⁶ Ar Zemkopības ministrijas 31.01.2008. rīkojumu Nr.12 izveidotās komisijas sēdes 22.01.2009. protokols Nr.1

¹⁵⁷ Piemēram, SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” un Pierīgas Lauku konsultāciju biroja 16.02.2009. līgums Nr.04-12.4/6

¹⁵⁸ Z/S „Ziediņi”, vienotais reģistrācijas numurs Nr.45101002797, 08.04.2009. pieņemšanas nodošanas akts par Ls 1633

¹⁵⁹ SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 08.07.2009. maksājuma uzdevums Nr.8761

pārskaitījusi Lauku konsultāciju birojam par Ls 1322 vairāk, nekā bija jāmaksā atbilstoši faktiski izpildītajam darbam, SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” nav nodrošinājusi pietiekamu kontroli pār norēķiniem ar teritoriālajām struktūrvienībām.

Ieteikums

180. SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” pilnveidot iekšējo kontroles sistēmu, lai, īstenojot Valsts lauku tīkla aktivitāti „Lauku saimniecību modernizācija vispārējās darbības stabilizācijai”, nodrošinātu datu atbilstību kopsavilkumos par izstrādātajiem ražošanas plāniem un pieņemšanas nodošanas aktos.

2. SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” aktīvu un izmaksu nodalīšana no valsts budžeta un Eiropas Savienības budžeta finansēto pasākumu īstenošanai

Konstatējumi

181. Saskaņā ar normatīvo aktu¹⁶⁰ valsts un pašvaldību iestādēm ir jārikojas ar finanšu līdzekļiem un mantu lietderīgi, tas ir, rīcībai jābūt tādai, lai mērķi sasniegtu ar mazāko finanšu līdzekļu un mantas izlietojumu.

182. Lai SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” reorganizācijas rezultātā nodalītu aktīvus starp Lauku konsultāciju birojiem un Lauku attīstības birojiem, ar tiesību aktu¹⁶¹ tika noteiktas vadlīnijas aktīvu sadalei:

182.1. naudas līdzekļiem:

182.1.1. naudas līdzekļus proporcionāli izdala uz pilnu gadu nostrādājušo biroju darbinieku skaitu, bet valsts daļai tiek aprēķināta darbinieku daļa ne mazāk kā diviem darbiniekiem;

182.1.2. aprēķinā netiek iekļauts apkalpojošais personāls;

182.2. autotransportam:

182.2.1. SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” īstenoto projektu ietvaros iegādātās automašīnas nodalāmas komercdaļai;

182.2.2. pēc faktiskā stāvokļa labākā otrā automašīna tiek piešķirta valsts daļai;

182.2.3. trešā un ceturtā automašīna nodalāma pēc savstarpējās vienošanās;

182.3. biroja mēbelēm - biroja mēbeles sadalāmas proporcionāli starp paliekošajiem un nošķīramajiem darbiniekiem, taču valsts daļai pieņemot ne mazāk kā divus darbiniekus rajonā;

182.4. datortehnikai:

182.4.1. datortehnika sadalāma proporcionāli darbinieku skaitam;

182.4.2. datortehnika ar profesionālajām datorprogrammām, projektu datori - komercdaļai;

182.4.3. pagastu attīstības speciālistu koordinēšanas datori - valsts daļai;

182.5. īpašumiem - katrs gadījums tiek izskatīts SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” valdē.

¹⁶⁰ Likuma „Par valsts un pašvaldību finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanu” 3.panta pirmā daļa

¹⁶¹ SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 31.01.2008. valdes sēdes protokols Nr.2

183. Revīzijas laikā izlases veidā pārbaudot ar tiesību aktu¹⁶² apstiprināto vadlīniju piemērošanu attiecībā uz naudas līdzekļiem, biroja mēbelēm un datortehniku, neatbilstības netika konstatētas.
184. SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” reorganizācijas rezultātā nekustamie īpašumi – biroju ēkas ir nodalītas un uz 01.04.2008. ir ierakstītas bilancē:
- 184.1. Siguldā, Dārza ielā 2a – Pierīgas Lauku konsultāciju birojam;
  - 184.2. Talsos, Kr.Valdemāra ielā 21a – Kurzemes Lauku konsultāciju birojam;
  - 184.3. Daugavpilī, Sēlijas ielā 25 – Latgales Lauku konsultāciju birojam;
  - 184.4. Preiļos, Raiņa bulvārī 21b – Viduslatvijas Lauku attīstības birojam;
  - 184.5. Jelgavas rajona Ozolniekos, Rīgas ielā 34 – SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” centrālajai administrācijai.
185. Revīzijā izlases veidā pārbaudot ar tiesību aktu¹⁶³ apstiprināto vadlīniju piemērošanu attiecībā uz autotransportu un nekustamajiem īpašumiem, tika konstatēts, ka ne visos gadījumos SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” aktīvu sadale ir veikta atbilstoši vadlīnijām:
- 185.1. revīzijas laikā kā SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” nekustamo īpašumu sadali starp Lauku attīstības birojiem un Lauku konsultāciju birojiem saskaņā ar 31.01.2008. tiesību aktā¹⁶⁴ noteiktajiem principiem pamatojošs dokuments tika iesniegts izraksts no SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 23.11.2007. tiesību akta¹⁶⁵;
  - 185.2. netika saņemts valdes lēmums par garāžas Jēkabpilī¹⁶⁶ nodošanu Lauku konsultāciju birojam;
  - 185.3. netika saņemti izvērtējumi, kas noteiktu automašīnu Audi A4¹⁶⁷ un Škoda Fabia¹⁶⁸ faktisko stāvokli, lai revīzijā varētu gūt pārliecību, ka pēc faktiskā stāvokļa otrā labākā automašīna ir nodota Lauku attīstības birojam.
186. Revīzijā netika gūta pārliecība, ka, veicot SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” aktīvu sadali, tika izvērtēti nekustamo īpašumu finansējuma avoti, ņemot vērā to, ka SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” infrastruktūras izveide ir finansēta gan no valsts budžeta līdzekļiem, gan no ieņēmumiem par komercpakalpojumiem, piemēram, ir saņemtas šādas subsīdijas Lauku konsultāciju biroju nekustamajiem īpašumiem:
- 186.1. Ls 15 000 ēkas, Talsos, Kr.Valdemāra ielā 21a, projektēšanas izdevumiem saskaņā ar līgumu¹⁶⁹;
  - 186.2. Ls 20 701 ēkas, Siguldā, Dārza ielā 2a, rekonstrukcijai saskaņā ar līgumu¹⁷⁰;

¹⁶² SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 31.01.2008. valdes sēdes protokols Nr.2

¹⁶³ SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 31.01.2008. valdes sēdes protokols Nr.2

¹⁶⁴ SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 31.01.2008. valdes sēdes protokols Nr.2

¹⁶⁵ SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 23.11.2007. valdes sēdes protokols Nr.12

¹⁶⁶ SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” pamatlīdzekļa kartiņa Nr.26-5

¹⁶⁷ SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” pamatlīdzekļa kartiņa Nr.067/16

¹⁶⁸ SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” pamatlīdzekļa kartiņa Nr.26-99

¹⁶⁹ Lauku atbalsta dienesta un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 26.06.2007. līgums Nr.260607/S209

¹⁷⁰ Lauku atbalsta dienesta un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 12.12.2008. līgums Nr.121208/s439

187. Lai veiktu pilnīgu finanšu nodalīšanu 2008. gada otrajā pusgadā, tiesību aktā¹⁷¹ tika noteikti administratīvo finanšu sadalījuma pamatprincipi SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” turpmākajai darbībai:
- 187.1. personāldaļas izdevumi sadalāmi proporcionāli darbinieku skaitam struktūrvienībā;
  - 187.2. arhīva izdevumi sadalāmi proporcionāli darbinieku skaitam struktūrvienībā;
  - 187.3. izdevumi iepirkumiem sadalāmi pēc faktiskajām izmaksām;
  - 187.4. grāmatvedības izdevumi sadalāmi proporcionāli darbinieku skaitam, pēc pievienotās vērtības nodokļa apjoma;
  - 187.5. valdes izdevumi sadalāmi pēc struktūrvienības apgrozījuma;
  - 187.6. iekšējā audita izdevumi sadalāmi pēc faktiskajām izmaksām;
  - 187.7. informāciju tehnoloģiju izdevumi sadalāmi pēc faktiskajām izmaksām.
188. Revīzijas laikā SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” nevarēja uzrādīt dokumentus, kas apliecina, ka SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 2008. gada otrajā pusgadā ir piemērojusi ar tiesību aktu¹⁷² noteiktos administratīvo finanšu sadalījuma pamatprincipus.
189. Saskaņā ar SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” tiesību aktu¹⁷³:
- 189.1. lai varētu nodalīt katras struktūrvienības (reģiona) finansiālos rādītājus, katram birojam, centrālajai administrācijai un uzņēmumam kopumā tiek piešķirts attiecīgs kods – projekts, kurš tiek norādīts katrā dokumentā, kas tiks iegrāmatots grāmatvedības sistēmā;
  - 189.2. lai nodalītu ar pievienotās vērtības nodokli apliekamu un neapliekamu darījumu uzskaiti, grāmatvedības programmā Apvārsnis iegrāmatojot katru darījumu, izmanto īpašu kodu – Finansējums: 1 dotāciju līdzekļi, 2 pašu pelnīti līdzekļi. Kodu 1 pielieto mērķdotācijām saskaņā ar Zemkopības ministrijas noslēgtajiem līgumiem par valsts deleģēto funkciju pildīšanu.
190. SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” kontu plāni¹⁷⁴ paredz avansu un ieņēmumu uzskaiti pa ieņēmumu veidiem – subsīdijas, dotācijas, valsts budžeta finansējums par Valsts lauku tīkla aktivitāšu izpildi, bet neparedz katra pasākuma vai aktivitātes ieņēmumu un izdevumu analītisko uzskaiti.
191. Subsīdijām un Valsts lauku tīkla aktivitāšu līdzekļiem SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” grāmatvedībā ir nodalīti atbildības centri, lai izsekotu izdevumu attiecināšanai uz subsīdijām un Valsts Lauku tīkla izdevumiem.
192. Revīzijas laikā tika iesniegti SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 22.09.2009. apstiprināti struktūrvienību kodi, kas izmantojami grāmatvedības programmā kā viena no dimensijām līdzekļu uzskaitē un nodalīšanai.
193. Revīzijā tika konstatēts, ka SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” neveic faktisko izdevumu uzskaiti pa Zemkopības ministrijas budžeta apakšprogrammas 22.05.00 „Dotācija SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” lauku konsultatīvai un informācijas sistēmai un tālākizglītībai” ietvaros finansētajiem pasākumiem.

¹⁷¹ SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 26.05.2008. valdes sēdes protokols Nr.6

¹⁷² SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 26.05.2008. valdes sēdes protokols Nr.6

¹⁷³ SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 01.04.2008. grāmatvedības uzskaites metodika

¹⁷⁴ SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 30.05.2008. kontu plāns, kas piemērojams no 01.04.2008. un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 05.01.2009. kontu plāns, kas piemērojams no 01.01.2009.

Secinājumi

194. SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs”, neveicot aktīvu sadali atbilstoši noteiktajām vadlīnijām, nav ievērojusi iekšējā tiesību akta¹⁷⁵ prasības, kas liecina par nepilnīgu iekšējo kontroli.
195. SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” tiesību aktā¹⁷⁶ noteiktie administratīvo finanšu sadalījuma pamatprincipi nav pietiekami skaidri definēti un viennozīmīgi interpretējami un netiek arī faktiski piemēroti, kas liecina par nepilnīgu iekšējo kontroli.
196. SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” nedetalizējot kontu plānu līdz katra pasākuma ieņēmumu un izdevumu analītiskai uzskaiti un neveicot faktisko izdevumu uzskaiti pa Zemkopības ministrijas budžeta apakšprogrammas 22.05.00 „Dotācija SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” lauku konsultatīvai un informācijas sistēmai un tālākizglītībai” ietvaros finansētajiem pasākumiem, nav iespējams pārlicināties:
- 196.1. par pasākumu īstenošanas faktisko izdevumu apmēru, lai varētu plānot pamatotu katram pasākumam nākamajā gadā nepieciešamo finansējumu;
- 196.2. par to, ka no valsts budžeta dotētie pasākumi ir īstenoti ar vismazāko līdzekļu izlietojumu, kā to paredz normatīvais akts¹⁷⁷.

Ieteikums

197. Lai Zemkopības ministrija varētu pārlicināties, ka no valsts budžeta dotētie lauku attīstības veicināšanas pasākumi ir īstenoti ar vismazāko līdzekļu izlietojumu, kā arī plānot nākamajā gadā īstenojamo pasākumu pamatotu finansējuma apmēru, Zemkopības ministrijai veikt pasākumus, lai pilnveidotu kārtību, kādā SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” sniedz pārskatu par pasākumu īstenošanas faktiskajām izmaksām.

Revīzijas grupas vadītāja

valsts revidente

R.Kaiko

¹⁷⁵ SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 31.01.2008. valdes sēdes protokols Nr.2

¹⁷⁶ SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 26.05.2008. valdes sēdes protokols Nr.6

¹⁷⁷ Likuma „Par valsts un pašvaldību finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanu” 3.panta pirmā daļa